

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANA BİLİM DALI**

**ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL AĞ KULLANIM
PROFİLLERİNİN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORHAN KAZMA

**Lefkoşa
Haziran, 2018**

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ
ANA BİLİM DALI

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL AĞ KULLANIM
PROFİLLERİNİN BELİRLENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORHAN KAZMA

DANIŞMAN

Doç. Dr. Fezile ÖZDAMLI

Lefkoşa

Haziran, 2018

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Orhan KAZMA' nın “Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Kullanım Profillerinin Belirlenmesi” isimli çalışması, Mayıs 2018 tarihinde jürimiz tarafından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi Olarak Kabul Edilmiştir.

	Adı- Soyadı	İmza
Başkan	: Prof. Dr. Zehra ALTINAY GAZİ	.....
Üye	: Doç. Dr. Tolgay KARANFİLLER	.....
Üye (Danışman):	Doç. Dr. Fezile ÖZDAMLI	.....

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

....../...../2018

Prof. Dr. Fahriye ALTINAY AKSAL
Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tezimin içerisinde yer alan verileri, bilgileri ve dökümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm belge, bilgi analiz ve ve bulguları bilimsel etik ve genel ahlak kurallarına uygun bir şekilde sunduğumu; çalışmamda yer alan ve bana ait olmayan veri, düşünce, bilgi sonuçların tümüne bilimsel etik kurallarının gerektirdiği şekilde kaynak belirterek atıfta bulunduğumu beyan ederim.

....../....../2018

Orhan KAZMA

ÖNSÖZ

Hayatımızda geçen her saniyeyle birlikte gelişen teknolojinin, yararlı yönlerinin olduğu gibi zararlı yönlerinde olduğunu görmek kaçınılmazdır. Teknolojinin ve internetin bu derece hızlı gelişimi hayatımızı çok kolay bir hale getirmiş ve bu kolaylıklar insanların tüm işlerini teknolojik yollarla yapmasına olanak sağlamıştır. İnsanların kullanımı çok kolay olan teknolojik araçlar ve internetin, iletişimden alışverişe kadar her istediklerini çok kısa sürede ve kolayca yapabilmesi teknoloji kullanımını vazgeçilmez bir hale getirmiştir.

Bu çalışma, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının, sosyal ağ profillerinin belirlenmesi amacı ile yapılmıştır.

Beş bölümden oluşan araştırmanın birinci bölümünde araştırmanın problem durumu belirlendikten sonra amaç, önem, tanımlar ve sınırlılıklar açıklanmıştır. İkinci bölümde, kavramsal çerçeve ve ilgili araştırmalar açıklanmıştır. Üçüncü bölümde araştırmanın modeli, örneklem grubu, verilerin toplanması, verilerin çözümü ve yorumlanmasında kullanılan istatistiksel teknikler yer almıştır. Dördüncü bölümde elde edilen bulgular açıklanmıştır. Bulgulara dayalı olarak açıklanan sonuçlar ve öneriler ise çalışmanın beşinci bölümünde yer almıştır.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde öncelikle bana yol açan ve hiçbir desteğini esirgemeyen Atatürk Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölüm Başkanı Prof. Dr. Zehra ALTINAY' ya teşekkürü bir borç bilirim. Lisans eğitimi sürecimden itibaren bilgilerinden faydalandığım, yüksek lisans tezimin danışmanlığını yapan ve her zaman en iyi şekilde yol gösteren kıymetli danışmanım Doç. Dr. Fezile ÖZDAMLI' ya teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Zor zamanımda değerli vaktini hiç düşünmeden bana ayıran Uz. Cahit NURİ' ye desteklerinden ötürü teşekkür ederim. Zorlandığım zaman bana yol gösteren ve desteğini esirgemeyen Dr. Ahmet ARNAVUT' a çok teşekkür ederim.

Çalışmama katkı koyan tüm öğretmenlere, jüri üyelerine, aynı meslekte olmaktan dolayı mutluluk duyduğum meslektaşlarıma ve manevi desteğini her zaman hissettiğim arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Sürecin en zor döneminde her zaman yanımda olan ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen annem Gülay KAZMA, babam Enver KAZMA' ya bugünlere gelmemi sağladıkları için çok teşekkür ederim.

Orhan KAZMA

ÖZET

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL AĞ PROFİLLERİNİN BELİRLENMESİ

KAZMA, Orhan

Yüksek Lisans, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitim Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Fezile ÖZDAMLI

Haziran 2018, 58 Sayfa

Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile birlikte sosyal ağ kullanımı oldukça artmıştır. Bu gelişim düzeyine bağlı olarak gerek iletişim gerekse getirdiği bilgi kolaylıklardan dolayı hayatımızı değışilmez bir parçası haline gelmiştir. Bu sosyal ağların internet üzerinde en çok kullanılanlardan biri olan facebook ve bunun gibi sosyal ağ siteleri hayatımıza getirdikleri iletişim, haber alma gibi kolaylıkları sayesinde kullanım seviyeleri gün geçtikte artmaya devam etmektedir ve hayatımızın her anında yer almaya başlamıştır. Fakat sosyal ağların bu denli aşırı kullanımı beraberinde bazı sıkıntılar da getirmiştir. Kullanıcıların aşırı kullanımlarından dolayı zaman kaybı, bağımlılık ve fiziksel problemler vs. gibi problemler ile karşılaşabilmektedir. Bu araştırmanın amacı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde bulunan Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının sosyal ağ kullanım profillerinin belirlenmesi ve sosyal ağ profillerinin cinsiyetine, yaşına, telefonda internet kullanımına, kullandığı internetin türüne, İnterneti kullanma amacına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir.

Araştırma Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyet’inde 2016-2017 eğitim öğretim yılında öğrenimine devam eden 350 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sosyal ağ kullanım profillerinin belirlenebilmesi için nicel boyutunda sosyal ağ kullanım profili ölçeği ile tarama yöntemi kullanılmış, nitel boyutunda ise görüşme formu ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri uygulanmıştır.

Çalışma bulgularında öğretmen adaylarının uyruklarına göre, telefonlarında internet bağlantısı olması durumuna, internete bağlanma şekillerine, ortalama internet

kullanım sürelerine, internet kullanım amaçlarına göre anlamlı bir fark olduğu görülürken, diğer boyutlarda cinsiyetlerine, yaş gruplarına, mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı bir fark görülmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal ağ, İnternet, Facebook

ABSTRACT

DETERMINATION OF PRESERVICE TEACHERS' SOCIAL NETWORK PROFILES

KAZMA, Orhan

**Master Program, Department of Computer Education and Educational
Technologies**

Thesis Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Fezile OZDAMLİ

June 2018, 58 Pages

Today, social network use has relatively increased with the development of technology. In regard to this level of development, social network has become parts of our lives because of easy access to knowledge and communication. These social networks include facebook which is one of the most frequently used and other networks and they provide various facilities such as communication and intelligence service. Therefore, their use has relatively increased and they take part in every domain of our lives. However, excessive use of these social networks has brought some problems as well. These problems involve loss of time, addiction and physical problems based on excessive use of users. Aim of this study is to determine the social network profiles of preservice teachers studying in Ataturk Education Faculty, Near East University at Turkish Republic of Northern Cyprus and reveal whether social network profiles significantly differ according to their gender, age, internet use in phones, type of internet and aim of using internet.

The research was carried out in Turkish Republic of Northern Cyprus with 350 preservice teachers in 2016-2017 academic year. Survey method in quantitative research method was used to determine social network profiles of preservice teachers with social network use profile scale and interviews were conducted with interview forms for the qualitative dimension of the research. Mann-Whitney U and Kruskal-Wallis tests were applied.

Results of the study showed that preservice teachers' social network profiles showed significant difference according to their nationalities, being connected to internet through phones, type of internet connection, average time of using internet

and aim of using internet. However, no significant difference was observed between their gender, age and type of graduated high school and social network profiles.

Keywords: Social network, Internet, Facebook.

İÇİNDEKİLER

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	ix

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5. Tanımlar	5

BÖLÜM II

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kavramsal Çerçeve.....	6
2.1. Kavramsal Çerçeve.....	6
2.1.1.İnternet.....	6
2.1.2. İnternet Kullanımı	7
2.1.3. Sosyal Ağ (Sosyal Medya)	9
2.1.4. Sosyal Ağların Gelişimi ve Önemi.....	10
2.1.5. Sosyal Ağ Faydaları ve Zararları.....	11
2.1.6. Sosyal Ağların Özel Eğitim Açısından Kullanımı	12
2.2. İlgili Araştırmalar	12

BÖLÜM III

3.YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	19
3.2. Çalışma grubu.....	19

3.3 Veri Toplama Araçları.....	21
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	21
3.3.2. Sosyal Ağ Kullanım Profili Ölçeği	21
3.3 Görüşme Formu.....	22
3.4 Uygulama	22
3.5 Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	23

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

4.1. Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Kullanım Profilleri.....	24
4.2 Öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanım Profili Ölçeğinden Aldıkları Sonuçlar	28
4.3 Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Sosyal Ağ Profilleri.....	28
4.4 Öğrencilerin Yaşlarına Göre Sosyal Ağ Profilleri.....	29
4.5 Öğrencilerin Uyruklarına Göre Sosyal Ağ Profilleri	30
4.6 Öğrencilerin Mezun Oldukları Okul Türlerine Göre Sosyal Ağ Kullanım Profilleri.....	30
4.7 İnternet Bağlantısı Olma Durumuna Göre Sosyal Ağ Kullanım Profilleri	31
4.8 Öğrencilerin İnternet Bağlantı Türüne Göre Sosyal Ağ Kullanım Profilleri ...	32
4.9 Öğrencilerin İnternet Kullanım Sürelerine Göre Sosyal Ağ Kullanım Profilleri	33
4.10 Öğrencilerin İnterneti Kullanım Amaçlarına Göre Sosyal Ağ Kullanım Profilleri.....	33
4.11 Sosyal Ağların Yarattığı Farklılıklar	34
4.12 Sosyal Ağların Eğitsel Amaçlı Kullanımı	36
4.13 Öğrenci Görüşlerine Göre Sosyal Ağların Yarattığı Sınırlılıklar.....	38
4.14 Sosyal Ağların Kullanıcı Davranışlarına Etkisi	39

BÖLÜM V

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1 Sonuçlar.....	42
5.2 Öneriler.....	45
KAYNAKÇA.....	46
EKLER.....	51

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 3.1	Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı (n=301).....	20
Tablo 3.2	Öğrencilerin internet kullanım özelliklerine göre dağılımı (n=301)..	21
Tablo 4.1	Öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğine verdikleri yanıtların dağılımı (n=301).....	26
Tablo 4.2	Öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanlar (n=301).....	28
Tablo 4.3	Öğrencilerin cinsiyetlerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301).....	29
Tablo 4.4	Öğrencilerin yaş gruplarına göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301).....	29
Tablo 4.5	Öğrencilerin uyruklarına göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301).....	30
Tablo 4.6	Öğrencilerin mezun oldukları lise türlerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301).....	31
Tablo 4.7	Öğrencilerin telefonlarında internet bağlantısı olması durumuna göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301).....	31
Tablo 4.8	Öğrencilerin internete bağlanma şekillerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301).....	32
Tablo 4.9	Öğrencilerin günlük ortalama internet kullanım sürelerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301).....	33
Tablo 4.10	Öğrencilerin internet kullanım amaçlarına göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301).....	34

Tablo 4.11	Sosyal Ağ Kullanım Durumlarının Yarattığı Farklılıklar.....	35
Tablo 4.12	Sosyal Ağların Eğitsel Amaçlı Kullanımı Verilmektedir.....	37
Tablo 4.13	Öğrenci Görüşlerine Göre Sosyal Ağların Yarattığı Sınırlılıklar.....	38
Tablo 4.14	Sosyal Ağların Kullanıcı Davranışlarına Etkisi	39

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bu bölümde; Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Ağ Kullanım Profillerini Belirleme ile bağlantılı olarak yapılan araştırmanın problemi, amacı, önemi, sınırlılıkları ve araştırma genel kapsamında geçen önemli kavramların tanımlarına yer verilmektedir.

1.1. Problem Durumu

İnternet, gerektiği zaman istenilen bilgi kaynağına ulaşabilmek ve iletişimimiz için bireylere rehberlik yapabilecek en büyük teknoloji ağıdır. Zaman geçtikçe yaşamın değişmez ihtiyaçları arasına girmesi tüm dünyada insanların birbirlerinden haberdar olabilmesini sağlamaktadır. Alpaslan ve Uğur (2014)'a göre internet ve internet uygulamaları, güncel olarak günümüz insanına yaşamını daha kullanışlı, basit ve zenginleştirmesi için daha çok imkanlar sağlamaktadır.

İnternet sürekli olarak yenilenirken Sosyal Ağ Siteleri ile en güncel çağını yaşamaktadır. Bireyler için ihtiyaca dönüşmüştür ki hayatlarında değişikliklere yol açmıştır. Bireyler arkadaşlarla iletişim kurarken, fotoğraflarına ve iletilerine istediği zaman bakarken, mesaj gönderebilir ve alabilirken, eğlenirken, boş zamanlarını sosyal ağlar da değerlendirirken, bilgiye ulaşırken, güncel gündem haberlerini takip edebilirken sosyal ağ sitelerini rahat bir şekilde kullanabilmektedir (Başak, 2013). Sosyal medya, sosyal ağ siteleri, Pempek (2009)'ne göre Twitter, Facebook, Google+ vb. benzer kullananlara birbirleri arasında fotoğraf, video, genel veya özel mesaj gönderebilmelerine imkan veren ve iletişim kurmalarını bu imkanlar sayesinde sağlayan internet topluluklarıdır.

“Web 2.0” araçlarının gelişimi ile birlikte gündeme gelen sosyal ağ, sosyal medya uygulamaları ve yazılımları günümüzde özellikle gençler tarafından ilgi görmektedir. Bu uygulamaların çıkması ile birlikte insanların sosyal ağ üzerinden haberleşebilmesi ve sosyal medya üzerinden dilediği gibi paylaşım yapması eğitim-öğretim, ticaret, sağlık ve haberleşme için büyük bir ilerleme göstermiştir. Sosyal ağlar insanların kendi çevresini oluşturabilmesi için de büyük bir imkan sağlayıp kendi

fikirlerini daha kolay karşı tarafa yazılı aktarabilmesi için bir seçenek olmuştur (Grant, 2008).

Sosyal ağ kullanımı gün geçtik sonra yaygınlaşırken bunun yanında getirdiği bazı kolaylıklar insanların daha fazla vaktini tüketmeye başlamaktadır. Telefon, tablet gibi internet bağlantılı cihazlarımıza kolayca yerleşebilmesi evde, arabada hatta yatak odasında kullanabildiğinden sosyal ağlar vazgeçilmez olmuştur. İnsanların bu kadar internet üzerinde sosyal ağ, sosyal medya, sosyal blog kullanımının hangi amaç için kullanıldığını bulabilmek için yetişkinlerin ilk olarak kullandığı uygulamanın ve sitenin hangi bölümde olduğunu iyi keşfetmesi gerekmektedir. Bilinçsiz kullanımın artması durumunda kişilerde psikolojik ruhsal problemler ortaya çıktığı bilinmektedir (Bardak ve Alkar, 2016). MySpace, Facebook, Hi5 ve Cyworld ve bunun gibi sosyal ağ yazılımları kullananların grup kurmalarını ya da var olan gruplara katılmalarını sağlamak ve bu sayede kullanıcılar benzer zevklere sahip olan diğer kişiler ile etkileşim kurabilmektedirler (Kwon ve Wen, 2010).

İnternetin sağladığı kolaylıklar ve gelişim hızından dolayı bazı olumsuz belirtiler de baş gösterebilmektedir. Sosyal ağların aşırı kullanılması halinde eğitimde, arkadaşlık ilişkilerinde ve aile ortamında problemler yaşanması kaçınılmazdır. Son zamanlarda psikiyatrisler pekçok internet bağımlılığından meydana gelen psikolojik bozukluklarla karşılaştıklarını söylemektedirler. Bilgisayarın önünde geçirilen güzel ve keyifli alıcı anlar psikolojik bozuklukların artmasına sebep olmaktadır (Öztürk, 2007).

Öğrencilerin sosyal ağ kullanımında istenilen bilgilere kolayca ulaşabildiği ve zengin öğrenim ortamı sağlayabildiği gibi hazır bulma gibi kötü alışkanlıklar da görülmektedir. Öğrenciler sosyal medya hesaplarından ulaşım ve paylaşım kolaylıklarına sahiptir. İstenilen bilgileri sosyal ağ yardımı ile kolayca alıntı yapabilmesi öğrenciyi hazır buluş yöntemine daha fazla yakınlaştırmakta ve başkasının başarısını kendince kabullenebilmektedir. Öğrencilerin boş zamanlarında internetlerini sosyal ağ hesaplarında geçirdiği ve sosyal medya hesaplarında kendini ifade edici sesli mesaj, yazılar, video paylaşımı yapıldığı görülebilmektedir. Koç ve Tatlı'nın (2017) yaptıkları araştırmalarının bulgularında öğrenci ailelerinin yüzdelik olarak yarısından fazlası internet bağlantısının olduğu, yüksek bir seviyede facebook kullandıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin daha fazla kullandıkları sosyal ağı temel

olarak sohbet, ikinci olarak ise de bilgi alışverişi sağlamak amaçlı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Koç ve Tatlı, 2017).

Sosyal ağlar, bir ya da birden çok toplumsal ilişkiyle birbirine bağlanmış olmaları nedeniyle toplumsal bir bağ oluşturmuş bireyler ya da ortaklıklar ile rol/roller anlamına gelir. Ayrıca, bilişim teknolojisi içerisindeki yeni gelişmeler nedeniyle ortaya çıkan yeni bir sosyal ortam olarak ortaya çıkmıştır (Marshall, 1999; Çakır ve Yükseltürk, 2010).

Sosyal ağlar en az internet kadar eğitim açısından bir çok olumlu imkan ve fayda sağlamaktadır. Bilgiye erişim yolu doğru bir şekilde seçildiğinde, yararlı bilgilere bu ağlar üzerinden ulaşarak hem kolaylık sağlama hem de kalıcı bilgiler, veriler elde edile bilinmektedir. Eğitim açısından hem öğretmenlerin kendileri için hem de öğrencilere doğru birer yol göstericiler olabilmeleri için internet ve sosyal ağları kendi açılarından yararlı ve doğru bir şekilde kullanmaları önemlidir.

Günümüzde gelişen internet teknolojilerinin imkan verdiği, ses, görüntü ve veri aktarımı avantajları özellikle uzaktan eğitimde kullanılmaktadır ve kullanılmaya gelişerek devam etmektedir. Bu sebeple; yaşam boyu öğrenme kapsamında ki uzaktan eğitimin, farklı zaman ve mekânlardaki insanları bir araya getirebilmekte ve bir araya gelme ihtiyacını karşılayabilmektedir (Özarslan, Kubat ve Bay, 2007).

Bu çalışma doğrultusunda yer verilen çevirim içi sosyal ağlardır (Online Social Networks). Bir çok kaynak incelendiğinde, çevrimiçi sosyal ağlar “Sosyal ağ siteleri aracılığı ile bir grup kullanıcı topluluğunun çevrimiçi profil oluşturup, bilgi paylaştığı ve bu sayede diğer kullanıcılarla oluşturduğu ilişkilerin tamamı” olarak tanımlanabilmektedir. Günümüz şartlarına, eğitimi de dahil ettiğimizde yukarıda yer alan problemin ilgili alan yazınına önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Teknolojik kullanım araçları ve sosyal ağlar her yaştan milyonlarca insana sahiptir. Boyd ve Ellison (2008)’a göre sosyal ağ kullanan insanların kişisel gelişimlerine, iletişim halinde olmalarına, paylaşılanları okumalarına ve bunlar için yorum yapabilmelerine imkan sağlamakta ve herkese açık bir yerdir. Belli bir amaç için bireylerin kendi düşüncelerini ve duygularını başkalarıyla paylaşabilmelerine olanak sağlayan iletişimi kolaylaştıran ve internet üzerinde oluşturulan bir topluluktur (Mahajan, 2009).

Yukarıda da bahsedildiği gibi her geçen gün kullanımın artmasıyla sosyal ağlara yönelik araştırma sayısı da yükselişe geçmiştir. Sosyal ağ kullanımının birçok olumlu yönü varken bazı olumsuzlukları da beraberinde getirmektedir.

Özellikle genç bireylerin yoğun kullandığı bu ortamların araştırılması gerekmekte ve gençlerin kullanım profilleri ortaya çıkarılmalıdır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı KKTC’de bulunan Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının sosyal ağ kullanım profillerinin belirlenmesidir.

Bu amaca bağlı olarak aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

Araştırmanın nicel bölümünde;

1. Öğretmen adaylarının sosyal ağ kullanım profillerinin belirlenmesinde;
  - a. Cinsiyetine,
  - b. Yaşına,
  - c. Telefonda internet kullanımına,
  - d. Kullandığı internet türüne,
  - e. Günlük ortalama internet kullanımına,
  - f. İnterneti kullanma amacına göre değişkenler arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. Araştırmanın nitel bölümünde;

1. Özel Eğitim Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin sosyal ağları (facebook, twitter, instagram vb.) kullanmaları hayatlarında ne gibi değişikliklere sebep olmaktadır?
2. Özel Eğitim Öğretmenliği bölümü öğrencileri sosyal ağlardan (facebook, twitter, instagram vb.) hangilerini eğitsel amaçla kullanılmaktadır? Ne gibi katkılar sağlamaktadır?
3. Özel Eğitim Öğretmenliği bölümü öğrencileri için sosyal ağların (facebook, twitter, instagram vb.) yarattığı sınırlılıklar nelerdir?
4. Özel Eğitim Öğretmenliği bölümü öğrencilerin sosyal ağ kullanımı davranışlarını olumlu mu, olumsuz mu etkilemektedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

İnternet son zamanlarda hayatımızın büyük bir bölümünde yer alırken, sosyal ağlar ile birlikte vazgeçilmez bir kullanım aracı olmuştur. İnternet aracılığıyla istenilen her bilgiye kolayca ulaşılabilirken, kişiler amacına uygun olmayan bir şekilde erişim de sağlayabilir. Sosyal ağlar amacına uygun olmayan bir şekilde kullanıldığında, sosyal medya ile internet üzerinde bazı blog siteleri, uygulamalar kişileri sosyal çevrelerinden uzaklaştırarak bir takım fiziksel ve psikolojik problemler yaratabildiği araştırmalarda yer almaktadır. Bununla birlikte kişiler arası iletişim de giderek zayıflamıştır. İnsanların sosyal ağlarda gereksiz ve boş vakit geçirdikleri de görülmektedir. Bu tüm insanlar için olumsuz olduğu gibi öğretmen adayı öğrenciler içinde önemli bir problemdir. Kişilerin internet ve sosyal ağları doğru kullanımları daha çok fayda sağladığı ve bir çok avantaj yarattığı, özellikle eğitsel amaçlı bir çok seçenek sunduğu görülür. Konu ile ilgili bu araştırma ile birlikte tespit edilen bu problemin çözümüne katkı sağlayabileceği, sosyal ağ kullanımının öğrenciler açısından daha yararlı bir düzeye getirebileceği düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Yapılan bu araştırmada; 2016 – 2017 bahar döneminde, Yakın Doğu Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim bölümünde öğrenim gören ve gönüllü olan öğretmen adayları ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

İnternet: Global düzeyde istenilen bilgisayar sistemlerini TCP/IP protokolü aracılığı ile birbirlerine bağlamalarına ve gün geçtikçe gelişen bir iletişim ağıdır.

Sosyal Ağ: Kişilerin internete bağlı olarak toplumsal yaşamı içinde kendilerini tanımlayarak internet iletişimi yöntemleri ile birlikte iletişim kurmak için ve aynı zamanda çerçevesinde normal sosyal yaşamlarında yapılan farklı jestleri simgeleyen sembolik olarak davranışları ifade ederek insanların varedtikleri sanal ortamlardaki sosyal ağlarda iletişim kurmaya yarayan ağlara verilen genel isimdir.

Sosyal Medya: Kullananların hizmetine web 2.0 verilmesiyle birlikte, tek taraflı bilgi paylaşımından, çift yönlü ve aynı zamanda bilgi paylaşımlarına ulaşılabilmesini sağlayan medya sistemidir. Makaleler, videolar, bağlantılar, GIF paylaşımları, PDF dosyası yada kolay bir durum güncellemesi gibi veya farklı birçok şey sosyal medya olarak adlandırılır.

BÖLÜM II

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kavramsal çerçevesi ve konuyla ilgili araştırmalar özetlenerek açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1. Kavramsal Çerçeve

Bu başlık altında araştırmanın problemine ilişkin kavramsal çerçevesi verilmeye çalışılmıştır.

2.1. Kavramsal Çerçeve

2.1.1.İnternet

İnternet, milyonlarca bilgisayarın birbirine bağlanması, özel kuruluşların, devlet kurumlarının ve eğitim kuruluşları arasında iletişim kurabilmesini sağlayan bir bilgisayar ağıdır. İnternet bütün dünya için herkese açık bir iletişim ve haberleşme ağıdır. Ancak hiç kimse İnternet'in sahibi değildir ve interneti kontrol etmemektedir. İnternetin parçaları, devlet kurumları, üniversiteler, gönüllü topluluklar ve ticari kuruluşlar ile çalışmaktadır (Seferoglu, 2006).

İnternet ve uygulamaları, günümüzde insana yaşamı kolaylaştırmasına ve rahatlatması için değişik avantajlar sunmaktadır. İnternet kullanımları ile ilgili yapılan çeşitli çalışmalar ve araştırmalar internetin, eğitim - öğretim, haberleşme, oyunlaştırma, araştırma yapabilme gibi farklı ihtiyaçları karşılama için kullanıldığını söylemektedir. Bu vurgular arasında en önemlisi internetin eğitim amaçlarına göre kullanılması vurgulanmaktadır (Oral, 2004).

İnsanların günümüzde bilgisayar ve mobil cihazlarını internete bağlanması vazgeçilmez bir durum haline gelmiştir. Teknoloji ve internet çağının gelişimi ile birlikte bilgiye ulaşma daha basit bir duruma gelmiştir. İnsanlar teknolojik cihazları ile çeşitli uygulamalar kullanarak bir birleri ile iletişim kurabiliyor, bilgilerini paylaşabilmekte ve grub çalışması yapabilmektedir. Kullanılan bilgisayarları, teknolojik cihazları arasında uygulamalar aracılığı ile bağlantı kurabiliyor. Bu bağlantıların gerçekleşebilmesi için bilgisayar ağları (network) ihtiyaç duyulabilmekte. Network genel olarak, teknolojik cihazların birbirleri ile kablolu ve

kablosuz iletişim kurabilmesi ve paylaşım yapabilmesi için büyük bir teknolojik sistemdir (Şahin, 2016).

İnternet isminin İngilizce karşılığı, International Network (Uluslararası ağ) olarak kullanılmaktadır ve bu ortak isim olarak kullanılan network sayesinde dünyada sayısız insana ulaşabilmekte, ortak bir alanda bilgi paylaşımlarını ve iletişimlerini gerçekleştirebilmektedir.

Birçok teknolojik sistemlerin birbirleri ile bağlantı kurarak ortaya çıkarılan bu ağ sistemi, yeni fikirler ve yeni davranışlar ortaya koyarak, durmadan gelişen bir bağlantı ağıdır (Berkmen, Gürdal, Bakioğlu ve Erdoğan, 2001). Başka bir deyim ile internet, birçok iletişim ağının (network) ile beraber gündeme getirdikleri; metin, müzik, resim vb. ekler ile bilgisayar uygulamalarının genel olarak insanların bilgilerini paylaşıldığı, bilgisayarlar arası yapılan bir ağıdır (Yücel, 2007). Bazı fiziksel alandan kopuk sanal bir haberleşme, bilgi olarak, ticaret, bir eğlence paylaşım ortamı olmaktadır (Çelik ve Karaaslan, 2003), teknolojik buluşlar arasında buzamana kadar yapılan en iyi buluşlardan olup toplumda hızlı bir değişim yaratmıştır (Karaca, 2007).

Artan kullanım sayısı ile internet, Haberleşme ve bilgi paylaşımı için en çok kullanılan teknolojik buluş olmuştur. İnternetin bu kadar yaygınlaşmasının sebeplerinden ise farklı kültürlerden ve farklı ülkelerden insanların aynı ortamda buluşması olmuştur. Başka bir açıklayıcı cümle ise insanların birbirlerine düşüncelerini rahatça açıklayabilmesini sağlamıştır (Oral, 2008).

2.1.2. İnternet Kullanımı

İnternet kullanım artışı, Farklı ülkelere farklı insanların içinde bulunduğu internet sanal bir dünya haline gelmiştir. Gerçek yaşamda olduğu gibi riskleri de beraberinde getirmiştir. Çocukların denetimsiz kullanmaları bu riskleri artırmaktadır (Erdur-Baker ve Kavşut, 2007). Risklere karşı çevrimiçi teknolojilerden uzak durabilmek hiç kolay olmadığından dolayı mevcut olan tehlikeleri iyi analiz edip mücadele edebilmek gerekmektedir. Çocukların genel olarak bu tehlikelerle baş edebilmesi yetişkinlere göre daha zor olduğu bir gerçektir (Orhan ve Akkoyunlu, 2004).

İnternet kullanımı insanların birbirleri ile çok kısa zamanda iletişim kurabilmeleri ve bilgiye ulaşabilmelerini sağlayan büyük bir ayrıcalık, insanların

yaşamlarına sunduğu en önemli ayrıcalıktır. Her geçen gün artan internet kullanımı, insanların yaşamlarını ne kadar olumlu olarak etkilediği olumsuz yönleride bulunmaktadır. İnsanların bazen gerektiğinden fazla internette kalmakla kaybettikleri zaman ve sorumluluk ertelemeleri, aşırı derecede ertelemelere yol açabilmektedir. Kullanıcıların bu sağlıksız internet kullanımı bazı durumlarda insan üzerinde sağlık problemlerine yol açabilmektedir. Eğer dikkat edilmez ise aile içi ve iş yerlerinde insanların problem yaşayabilmesi kaçınılmaz olup bağımlılık derecesinde bir durum ile karşı karşıya kalınabilmektedir (Kim ve Davis, 2009).

Çok uzun süre internet kullanmak, yalnızlık veya depresyon, toplum içinde ilişkilerinde zayıflık ve yakın arkadaşları ile ilişkilerde zayıflamasıyla bağlantılı olarak sosyal çevreden uzaklaşma gibi çeşitli problemler ile karşı karşıya kalınabilmektedir (Morahan-Martin ve Schumacher, 2000; Sanders ve diğ., 2000; Pawlak, 2002; Ceyhan ve Ceyhan, 2008).

Dünyada internet kullanımı ilerledikçe, geniş bantlarla internete erişim artmıştır. Buna bağlı olarak internet uygulamaları da gelişmiş (ses ve video akışı) ve bu uygulamalara ulaşım yapabilmek için araçlar geliştirilmiştir. (Internet Society' den (2014) aktaran Pontes, Szabo, Griffiths, 2015) Türkiye'deki internet kullanıcılarının son zamanlardaki yüzdelikleri ise Nisan ayı 2016'da 16-74 yaşlarındaki insanların sırası ile yaklaşık yüzde 10 luk bir artış oldu. Bu hesap yüzdelerinde erkekler ise yüzde 6 iken, kadınlarda yüzde 7 dir. İnternet kullananların kullanım oranları, 2015 yılında ise sıralaması bu şekilde yaklaşık yüzde 1 olmuştur (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2016, 2015). İnternet kullanan şahısların yaşantılarına hem kolaylık hem de rahatlık sağlarken psikolojik, sosyolojik ve fiziksel rahatsızlık oluşmasına neden olmaktadır (Tüysüz, 2012). Tahmin edilenden hızlı yaygınlaşan internet kullanımı, amaç dışı kullanma, kısıtlama getirmeme, sosyal ilişkilerin bozulması, işlevselliğin yitirilebilmesi ve internet ulaşımının sınırlandığı takdirde yoğun anksiyete (kaygı), sinirlilik gibi belirtilerin baş göstermesinden dolayı genel olarak günümüzde internet bağımlılığı olarak belirtilmiştir ve 1990'lı yıllarının ortalarında psikiyatri literatüründe yerini alıp daha fazla ilgi almaya başlamıştır (Özsoy, 2009).

2.1.3. Sosyal Ağ (Sosyal Medya)

Sosyal ağlar hayatımızda her gün ilerledikçe daha fazla hayatımızda yer almaktadır. Gelişen ve gelişecek olan ülkelerde genç nesil başta olacak şekilde şahısların sosyal ağlarda geçirilen vakit ve sosyal ağ sitelerine yükselen kayıt sayısı dikkate alındığında yaşam düzeyinde yenilikçi bir ilerleyiş görülebilir.

Kullanıcılar arasında profesyonel veya kişisel bağlantılar oluşturarak ağ olarak adlandırılan sosyal ağlar günlük yaşantımızın vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Gün geçtik sonra daha da önem kazanan sosyal ağlar sayesinde insanlar iletişim ortamının sunduğu tüm ayrıntılı özelliklerden faydalanabilmektedirler ve paylaşım yapmaktadırlar. İletişim kanalı ile bir araya gelen en son örnektir. Bu şekilde bir araya gelen insanların bir park veya kafe gibi bir yerlerde buluşması gibi birşeydir. Kamu alanlarının sosyal ağlardaki yeri ve önemi çok büyüktür (Boyd, 2007).

Sosyal medya kavramı, Grup olarak geleneksel ve yeni medya diye iki gruba yerleştirebiliriz. Geleneksel medya; radyo, dergi, gazete, televizyon, gibi tanımlayabilirken; HTML, CD-ROM, video düzenleme, akan ortam, network yapıları, DVD video vs. yapıları yeni medya olarak sınıflandırılmıştır. Sosyal medya, yeni medyanın süratli bir şekilde gelişmesi sonucu ortaya çıkan ve haberleşme, iletişim alanında bir çağ açan buluş olarak tanımlayabiliriz (Gönenli ve Hürmeriç, 2012). Etkileşimli bir medya olarak adlandırmaktadır sosyal medya. Geleneksel medya tek yönde bilgi dağıtımı ve aktarma yapabilirken sosyal medya çift yönlü iletişime yönelebilmektedir. Örnek olarak radyo, televizyon ve bunun gibi alışılmış elektronik medyalar doğrudan direk iletişim haline geçebilirken, sosyal medyalarda doğru olmayan ve çift yönlü iletişim sunabilmektedir (Lee and Cho, 2011). Son günlerde yaygın olacak şekilde sosyal medya Web 2.0 ve bunun gibi diğer kelimeler ile birlikte kullanıma geçmiştir. Fakat Web 2.0 ve sosyal medya eş anlamlarda bulunmamaktadır. Teknik boyutta öne çıkan web 2.0 bunun gibi çevrimiçi hizmetler ve teknolojiler içerebilmekte; sosyal uygulamalar ve medya yaklaşımı bulundurmaktadır (Lietsala ve Sirkkunan, 2008). Kullanıcıların web 2.0 farklı kullanıcılar ile ilgili bilgi sahibi olabilmek ve iletişimde bulunabilmek için ziyaretçi oldukları internet siteleri ve bununla ilgili uygulamalar olarak adlandırılırken; sosyal medya daha fazla teknoloji için kurulan, daha kapsamlı sosyal erişebilirlik, topluluk oluşumunu ve işbirlikçi proje yapabilmeyi sağlayabilen siteler olacak şekilde tanımlanmaktadır (Hazar, 2011). Sosyal medyanın gelişimi Web 2.0 sayesinde olmuştur ve içerik paylaşma, düzenleme

olanağı bulunduran yeni internet inovasyonu dalgası tanımlamak üzere türetilmiş bir dönem olarak adlandırılmıştır. Sosyal medya; mikrobloglar, sosyal ağ siteleri, içerik blogları, forumlar, iş ağları siteleri, videoların, işbirlikçi web sitelerini, sanal dünyaları içine alan çok büyük bir alana sahiptir. Örneğin; Facebook, Apple’ın web günlüğü, twitter, linkedin, youtube, wikipedia, second life (Kwon and Sung, 2011).

2.1.4. Sosyal Ağların Gelişimi ve Önemi

Sosyal ağların kullanım sebepleri farklılık gösterebilmekte olduğu gibi insanların sosyal ağları kullanmalarının önemli yanı isteğe dayalı arkadaş, akraba ve çeşitli insan ilişkilerini daha güçlü bir duruma getirebilmektir. Ortak bir düşünce veya uygulama doğrultusunda topluluk oluşturabilmekte, mesleki profesyonel ilişkiler kurup destek alabilmektedir. Üyelik alınan sosyal ağ gruplarından dolayı insanların sanal kimlik kullanım becerileri büyük gelişim gösterirken rahat iletişim kurabilmenin sağladığı beceri insanların hayat boyu kullanabilecekleri bir beceri haline gelmektedir (Toprak ve Uça-Güneş, 2015).

Sosyal ağların bu derece yaygınlaşmasının sebebi iletişim kolaylığının olması, sosyalleşmenin yeni gelişimi olarak kabul edilirken (Karagülle ve Çaycı, 2014). Eğitim ve öğretim için de büyük fırsat sunmaktadır. İnsanlar normal yollardan iletişim kurmak yerine artık sosyal ağlar üzerinden iletişim kurma çabasıdadır. Kalıcı iletişim kurulmaktadır. İnsanlar bu sebebdan dolayı dünyanın herbir bölgesinde kalıcı iletişimler kurabiliyor. Dünyada bu kolaylıktan dolayı herkes dünyada eşit bir vatandaşlık imkanına ulaşabiliyor. Yaşananların sonuçları doğrultusunda; duygu, düşünce ve alışkanlıklar sanal ortamda sosyal kültür olarak yerini almıştır (Karagülle ve Çaycı, 2014).

Teknolojide oluşan gelişimden dolayı iletişim ve sosyal ağların da gelişmesi beraberinde getirdikleri yenilikçi uygulamalara sebep olmuştur. Eğitimin ve insanların ihtiyaçları doğrultusunda yeni buluşlar ve yeni araçlar sağlamaktadır. Sebeb olduğu erişim kolaylığından ötürü bireysel gelişimlere ve eğitici kaynaklara sahip olduğu için daha kolay öğrenmeyi gerçekleştirebilmektedir (Kesim, 2009).

2.1.5. Sosyal Ağ Faydaları ve Zararları

İnternetin aşırı kullanımının, sosyal ilişkiler, iletişim çeşitleri ve kullananların sağlık yönünden bazı problemlere yol açtığı, kullananların sosyal ve psikolojik olarak olumsuz etkilediğini, çevreden koparılması, iletişimin azalması ve sadeleşmesine sebep olduğu, yalnız kalma, gereksiz depresyon yaşadığı saptamıştır. Araştırmaların sonucuna göre aşırı internet kullanımının pekçok faydalarının yanı sıra sosyal değişim, sosyal ve toplumsal ilişkilerde yalnız kalma ve kopma gibi olumsuzluklar ile karşılaşıldığı belirtilmiştir (Sümer, 2001).

Her yaştan insanların günümüzde kullandığı sosyal ağ siteleri kişilerin kendilerini topluma yansıtabilmesi için aracılık etmektedir ve bu sitelerde paylaşımların gün geçtikçe daha da yaygınlaştığı görülmektedir (Yurtkoru, 2009). Sosyal ağ siteleri günümüzde en çok kullanılan facebook, e-mail, video paylaşımı, fotoğraf gibi ve bunun gibi grub, sayfa oluşturma özellikleri bulundurarak sağladığı kolaylıklar çerçevesinde insanlara kolaylık sağlamaktadır ve bu özelliklerin bir site üzerinden yürütülmesi de her yaştan insanlara kolaylık yaratıp sosyal ağların hergün gelişmesine ve insanların kendini geliştirebilmesine sebep olmaktadır (Alexa 2011). Genel olarak sosyal ağlar düzenli ve bilinçli bir şekilde kullanıldığı zaman, zaman kaybına yol açabilmektedir fakat zaman kaybına yol açtığı gibi bilgi paylaşımını arttırıp insan gelişimine faydası olduğu bir gerçektir (Pogue, 2009).

Bütün dünyada büyük gelişim gösteren sosyal medya nasıl kullanılacağı yönünde öğrenilmek ve kullanılmak için büyük ilgi duyulmaktadır (Di Satso, 2011). Bir çok alanda temel birleşim noktası olarak sosyal medya gösterilmektedir ve bunun sebebi maliyetin daha düşük ve ulaşımın daha kolay olmasıdır (Fischer ve Reuber, 2001). Farklılaşan ihtiyaçlardan dolayı kullananlara olumlu etkiler sağlayabilmektedir (Sashi, 2012). Sosyal medya insanların İhtiyaçları doğrultusunda seslerini duyurabilmelerine önemli bir imkan sağlamıştır ve iletişimde olabilmeleri için en önemli faktör olmuştur (Reitz, 2012).

İnternet bağımlılığının sebepleri araştırmalara yönelik bakıldığı zaman insanın kendini sosyalleştirmesi için kullanması önemli bir sebep olmuştur. Kişilerin kendi kimliklerini gizleyerek olmadıkları bir insan görünümüne girmesi, tanınmadığından dolayı güvendiği rahatlık doğrultusunda istediği paylaşımı rahatça yapabilme, karşılıklı iletişim kurabilmek yerine internet kullanarak iletişime geçmek istenmesi

sosyalleşme ile bağlantı kurulabilir. Bu sebebler doğrultusunda internete erişimin kolay olması internet bağımlılığını artırmak için önemli bir yer kapsamaktadır (Cengizhan, 2005). Araştırma yapılan konunun bulgularına göre internetin bu sebeblerde zararı çok sık kullanım yapıldığında, sürekli olarak bağlantı sağlanması, zamanın nasıl geçtiğini sürekli çevirim içi olup anlamama ve sonrasında bu şekilde kullanıma alışkanlık gösterebilme; yeni arkadaşlıklar yaratıp internet üzerinde sitelere bağlanma; günlük yapılması gerekenlerin internet bağlantılı olması; performansın iş ve eğitim de azalması; aile ile iletişimsiz kalma ve arkadaşlık ilişkilerine sorumsuzlaşma gibi gerekli önemi göstermemesinden dolayı bu arkadaşlıkların bozulması; ihtiyaçların internet üzerinden karşılanıyor olması ve daha çok interneti kendine bir engel olarak görmek yerine, insanları internete girmek için bir engel düşünebilmesi sıkıntılı bir problem yaratmıştır (Cengizhan, 2005).

2.1.6. Sosyal Ağların Özel Eğitim Açısından Kullanımı

Bilgi paylaşımlarının çoğalmasından ve insanların birbirlerine kolayca ulaşım fikir alış veriş yapabilmelerinden yeni ihtiyaçlar ortaya çıkmaktadır. İnsanlar bilişim teknolojilerinden faydalanarak yeni fikirler ortaya koyarak yardımcı olma çabasında bulunmak istemektedirler. Özel eğitim alanında pek fazla çalışma bulunmaması bu yöndeki çalışmalar için girişim başlatma isteğini çıkarmıştır. Yapılmak istenen özel eğitim alanında uzman kişilerden bilgi alınarak istekler doğrultusunda bilişim teknolojilerinin bir web ortamı yaratmak istemesidir. Bunun üzerine bir web portalı yaratmak için çalışmalar başlatılmıştır. Oluşturulmak istenen ağ sistemin de aileleri ve özel eğitim verilecek arkadaşlarımıza profesyonel kişiler tarafından destek olabilmek için yapılacaktır. Bu amaç doğrultusunda Eskişehir Uluönder Eğitim Uygulama Okulu ve İş Eğitim Merkezi ile beraber çalışılmıştır.

2.2. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde, konu ile benzerlik gösteren akademik çalışmalara yer verilmiştir.

Özkan'ın (2017), “Öğretim Elemanlarının Eğitsel Sosyal Ağ Kullanım Deneyimlerinin İncelenmesi” isimli çalışmada; derslerinde Eğitsel Sosyal Ağ Sitesi (ESAS) kullanmış olan öğretim elemanlarının deneyimlerinin incelenmesidir. Bu amaçla Edmodo örneği üzerinden ESAS'ların avantaj ve sınırlılıkları, kullanım gerekçeleri ve derse entegrasyonu incelenmiştir. Nitel araştırma çalışmasının

yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenen Edmodo deneyimine sahip dokuz öğretim elemanı oluşturmaktadır. Çalışmada veriler, yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Görüşme kayıtları transkript edilerek içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Olgubilimin doğasına uygun olarak, analiz sürecinde ihtiyaç duyulan kısımlar için öğretim elemanlarıyla tekrar iletişim kurularak ek veriler toplanmıştır. Verilerin analizi sonucunda; öğretim elemanlarının Edmodo'nun Öğrenme Yönetim Sistemi (ÖYS) ve Sosyal Ağ Sitesi (SAS) özelliklerini derslerinde kullandıkları tespit edilmiştir. Öğretim elemanlarının ÖYS özelliği olarak ödev, quiz, veri paylaşımı (kütüphane) ve rozet özelliklerini daha çok tercih ederken SAS özelliği olarak grup oluşturma ile duvar özelliğini öne çıkardıkları ve bu özellikleri fonksiyonel yapıları nedeniyle tercih ettikleri gözlemlenmiştir.

ESAS'ların kullanımının fazla emek gerektirmemesi, iletişimi artırması ve öğretim sürecindeki işlemleri kolaylaştırması nedeniyle tercih edildiği belirlenmiştir. Bu özelliklerin işlevlerine göre kullanımlarının farklılaştığı görülmüştür. Örneğin öğretim elemanları ödev kontrolünü kolaylaştırmak, öğrenci sorumluluğunu artırmak ve öğrencilerin derslere karşı ilgisini aktif tutmak için ödev özelliğini, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini artırmak ve öğrenilen konuları pekiştirmek için kütüphane özelliğini tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Sonuç olarak, Edmodo özelliklerinin fonksiyonel yapıları öğretim elemanlarının tercihlerini belirlediği görülmektedir. Aynı zamanda bu özelliklerin fonksiyonel yapılarının, öğretim elemanlarının kullanım amaçlarını etkilediği de söylenebilir. Ayrıca ders içi etkinliklerin kolaylaştırılmasında ÖYS'lerin etkili bir biçimde kullanıldığı ile SAS özelliklerinin fonksiyonlarıyla iletişimi artırmanın yanı sıra derse karşı ilgiyi artırdığı sonucu çıkarılabilir. Hatta dersi takip etme, haberdar olma, hızlı erişim ve etkileşimi artırdığı söylenebilir (Özkan, 2017).

Toraman'ın (2013), "İnternet Bağımlılıkları ve Sosyal Ağ Kullanım Seviyelerinin Ortaöğretim Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile İlişisinin İncelenmesi" isimli çalışmasında; Bağımlı internet kullanımı ve sosyal ağların kullanım seviyeleri gün geçtikçe artmakta ve İnternet dünyasında gözden kaçmamakta olup önemli bir kavramdır. Dikkatsiz ve bilinçsiz bir internet kullanımı bağımlılık riski taşımaktadır ve İletişim kurabilmek, birşeyler paylaşabilmek için ortaya çıktığı

görülmektedir. İki konunun da eğitim için önemli olduğu ve araştırılması gerektiği yoksa probleme yol açabileceği vurgulanmıştır. Bu araştırmanın amacı, ortaöğretim kademesinde yer alan öğrencilerin bağımlı internet ve sosyal ağ kullanımının belirlenmesi için yapılmıştır.

Araştırmaya ilişkin örneklem grubu, İstanbul ilinde yer alan dokuz ortaöğretim okulunun 10., 11. ve 12. Düzey sınıflarında öğrenim görmekte bulunmuş olan öğrencilerden seçilmiştir. Katılımcıların İnternet bağımlılığı seviyelerini çıkarabilmek için Young (1996) tarafından geliştirilmiş olan İnternet bağımlılığı ölçeği, sosyal ağ kullanım düzeyinin belirlenmesin de ise araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Ölçekler örneklem grubundaki öğrencilere dağıtılmış ve 1800 adet anketten 1302 âdeti geçerli sayılmıştır. Anketlerden elde edilen veriler, istatistiksel veri çözümleme programlarıyla çözümlenmiştir. Araştırmaya 664 kız ve 638 erkek öğrenci katılmıştır. Katılımcıların sosyal ağlara bağlanma nedenleri arasında en çok göze çarpan davranış şekillerinin %75 oranında "arkadaşlarla iletişim" amaçlı olduğu görülmüştür. Kız öğrencilerinin erkek öğrencilere karşı İnternet bağımlılığı düzeylerinin daha az olduğu, İnternet bağımlılığı düzeyi azaldıkça akademik başarı seviyesinin arttığı ama sosyal ağ kullanımının düzeyi akademik başarıda olumsuz etkilenmediği görülmektedir.

Araştırmanın sonucunda, Türkiye'de ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin İnternet bağımlılığı seviyesinin ortalama düzeyde ancak problemlili davranışlar seviyesine yakın bir düzeyde olduğu görülmektedir. Sosyal ağ kullanım seviyesinin de ortalama düzeyde olduğu görülmektedir. Diğer taraftan sosyal ağ kullanımının İnternet bağımlılığına etkisi olduğu ve dolayısıyla sosyal ağların kontrolsüz kullanımının önüne geçmek amacıyla eğitim amaçlı olası kullanımları konusunda öğrencilerin ve öğretmenlerin bilinçlendirilmesi önemlidir (Toraman, 2013).

Köktürk'ün (2013), "Sosyal Ağların Kullanılan Performanslarına Göre Üniversite Değerlemesi: Türkiye Üniversitesi ve Twitter Üzerine Bir Çalışma" isimli çalışmasında; Üniversitelerde sosyal ağların aracılığı ile yapılmakta olan her çeşit bilgi paylaşımı izleyicileri üzerinde bir kalıcı etki oluşturmaktadır. Bu etkilenme, üniversitenin resmi sosyal ağ hesabının takibi için önemli bir rol oynamaktadır. Takip edenlerin sayısının daha da artması ile beraber, sosyal ağ hesaplarının izlenmesindeki önemli rol olarak adlandırılır. Takip edenlerin sayıları arttıkça beraberinde sosyal ağ

hesaplarının da sosyal ağ takipçilerinin hesaplarında paylaşımlarına yönelmesi hesapların gün geçtik daha değerli olmasını sağlamaktadır. Sahip oldukları bu etki hesaplara daha fazla önem ve değer vermektedir.

Kimliklerinin kurumsal çerçevede uygun olarak kullanılması için değerlendirilmektedir. Yapılan tez örneğinde türkiyede var olan üniversitelerin sosyal ağ performansına kullanımına göre değerlendirilmesi ve bu sonuçlara dayanılarak değerlendirmenin sıralaması yapılmıştır. Bu sıralamaların yapılırken sosyal ağ baz alınıp bu sosyal ağın twitter hesabı olduğu belirtilmiştir. Etki puanı ölçme mevcut olan yöntemleri kullanmamak bunun yerine üniversitelerin kimliklerinin kurumsal olarak değerlendirilmesi yapılmış, hesaplarına puan vermek için yeni ölçek ve bunun yanında metrikler yaratılmıştır. Metriklerin belirlenmesi sayesinde hesap için verilmiş olan JSON notasyonu twitter hesabının sunmuş olduğu PHP kullanımı yaparak ayırt edilmiş ve gerçekleştirilen ölçeklerde değerlendirilmiştir. Hedeflerin bu çalışmada elde ettiği vurgular, kurumsal üniversite hesaplarının daha verimli bir şekilde kullanmaları için gerekli önlemlerin alınabilmesi için yaratılabilmesidir (Köktürk, 2013).

İşman ve Tombuloğlu'nun (2014) "Öğretmenlerin Sosyal Ağ Kullanan Profillerinin İncelenmesi" isimli çalışmasında; sosyal ağları öğretmenlerin nasıl kullandığı ve eğitim için yapılabilecek yaklaşımları incelemek amaçlanmıştır, çalışma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Grubun çalışması, 2012-2013 yıllarında öğretim İstanbul da iki ilçesinin iki ortaokulda çalışıp görev yapan ve genel olarak ortalama belirlenen 19 öğretmen yaratılmıştır, bilgi verileri mülakat yöntemiyle toplanmıştır. Kayıt altına alınan ses görüşmeleri bulgular içerik analiz yöntemleri ile yapılarak toplanan sonuçlar rapor haline getirilmiştir. Sonuçlara göre öğretmenler genel olarak sosyal ağları haberleşme ve paylaşımlar vs. gibi amaçlar için kullanmaktadırlar. Sosyal ağlarda argo, rahatsız edici paylaşımlar gibi probleme yol açan davranışlardan çekindikleri doğrultusunda bilgiler alınmıştır.

Öğretmenler olumlu sosyal ağların yaratıcı yanları olarak zaman kazandırma, bilgiye ulaşma, bir bilgiyi paylaşma, kişilere ulaşım ve tepki imkanını avantaj durumuna getirebildiklerini vurgulamışlardır. Sosyal ağ kullanırken çok zaman harcanması ve gereksiz veri kirliliğinin ise kötü olumsuz tarafı olarak görüşlerini ifade

etmişlerdir. Bu bilgileri alabilmek için görüşmeye cevap veren öğretmenlerin kendilerinin ilgi alanlarını takip ve faaliyetlerden haberdar olmak için kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu sebeplerden öğretmenlerin kendi faaliyetlerini alanları doğrultusunda oluşturdukları öğrenilmiş fakat yüksek bir kesim sosyal ağları eğitim için kullanmadıklarını belirtmişlerdir (İşman ve Tombuloğlu, 2014).

Demirci ve Sağıroğlu'nun (2017), "Sosyal Ağ Verilerinin Kullanım Alanları Üzerine Kapsamlı Bir İnceleme" isimli çalışmasında; Sosyal ağlar için yapılan makale çalışmasında yapılan sosyal ağ çalışmasını ve daha sonra yapılacak çalışmalar için yol gösterici olacak, sosyal ağ sonuçlarının veri kullanımı ve amaçları doğrultusunda da geniş bir çalışma yapılarak araştırmalarında ilk defa bu konu üzerinde sınıflanmış ve 11 değişik konu altında toplandı. Sınıflandırmalarda konular akademik çalışma ve gerçekleştirilmiş çalışmalar değerlendirilmiş ve sonuçlanmıştır. Yapılacak çalışmalara yol gösterici olacağı ışık tutacağını belirtmişlerdir. Yapılan bu projenin ister üniversitelerin beraber çalışması gerekse ister endüstri ve sosyal ortamlardan çok daha iyi faydalanabilmesi için fayda sağlayacağı incelenip değerlendirilmektedir (Demirci ve Sağıroğlu, 2017).

Yeşiltaş'ın (2016) "Sosyal Bilgiler Bölümü Öğretmenlerinin Sosyal Ağ Kullanma Profillerinin Belirlenmesi" isimli çalışmasında; Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal ağ profillerinin belirlenmesi ve çalışmanın kavramı Cumhuriyet Üniversitesi Bölümünde eğitim gören öğretmen adayları 2015 yılında seçkisiz olmayan yöntem doğrultusunda ulaşılan 353 öğretmen adayı sosyal bilgiler bölümü oluşturmaktadır. Verilerin toplanması için Karakuş ve Varol tarafından uygulama için geliştirilen 27 soru ile oluşturulmaktadır. "Sosyal Ağ Kullanım Ölçeği" uygulanmıştır. Araştırmada verilerin toplanması için veri analizinde SPSS 24 paket programı kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar aritmetik ortalama, sapma standart, bağımsız topluluklar için t-testi, tek yönlü varyans analiz yolu ile sonuçlandırılmıştır. Sonuçların anlamlarının olumlu olup olmadığını 0,05 seviyesinde değerlendirilip anlamlık verilmiştir. Çalışma sonucunda Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları'nın geniş bir bölümü internet kullanımını iletişim amaçlı kullandıkları ve genel olarak facebook sıklıkla kullanılan sosyal ağ olduğu, olumlu sonuçlar elde ettikleri, bu sonuçların elde edilirken cinsiyet, okul, saat, kullanılan zaman, kullananların amaçları, kullanılan sosyal ağ siteleri farklılık göstermezken kullananların sınıf farklılığı göstermesi

drumunda değişkenine göre değişiklik gösterebildiği anlamlık farkı gösterdiği çalışma sonuçlarına yansıtılmıştır (Yeşiltaş, 2016).

Aksoy'un (2015), "İnternetin Bağımlılığı ve Sosyal Ağ Kullanım Düzeylerinin Fen Lisesi Öğrencilerinin Demografik Özelliklerine Göre Değişimi" isimli çalışmasında; teknoloji ve bilişim dönem çağı olarak yirmi birinci yüzyılın ilk zaman birimi çeyreğinde insanların bu zamanda sahip olabildiği bilgi toplamında bilinen insanlığın tarihi süresince sahip olabildiği bütün bilgi toplamından çok daha fazladır. Teknoloji ve Bilişim çağından daha önce ki zamanda bilginin çoğalabilip yayılması çok daha yavaş ve bilgiye ulaşabilmek çok daha zor olup; şimdi günümüzde istenilen bilgiye ulaşabilmek internet, teknoloji ve bilişim araçları ile daha önce yapılamayacak kadar kolaydır. Yetişkin insanların bile kolayca kendini kaybedebileceği bilgi sonsuzluğunda, karakterleri yeni gelişmekte olan ve renklenmeye başlayan lise öğrencileri üzerinde risk çok daha fazladır. Çalışma ve araştırma düzeyi fen lisesi öğrencilerinin bağımlı internet ve kullanılan sosyal ağ seviyesinin öğrencilerin demografik özellikleri doğrultusunda ilişkisini ve akademik başarı seviyesini genel olarak incelemeyi düşünüp amaçlayan betimsel bir araştırmadır.

Çalışma ve araştırmanın örnek grubunda 2014-2015 eğitim-öğretim senesi Aydın Fen Lisesi'nde bu yıllarda öğrenim durumunda bulunan öğrencilerinin hepsini kapsamaktadır. Öğrencilerin bağımlı internet seviyelerini belirlemek için Young (1996)'ın İnternet Bağımlılığı Ölçeği, Fen Lisesi sosyal ağ kullanım düzeyinin belirlenmesi doğrultusunda Toraman (2013)'ün Sosyal Ağ Kullanım Düzeyi Ölçeği tercih edilip kullanılmıştır. İnternet bağımlılık düzeyleri araştırmanın sonucuna göre öğrencilerin akademik başarıları ile olumsuz bir bağlantı olmadığı ve sosyal ağ kullanıldığı zaman öğrencilerin bağımlılıkları arttığı görülmüştür. Bu sebeplerden dolayı lise öğrencilerinin en az bir dönem bilinçli olarak internet kullanım dersi konulması düşünülmeli gerekmektedir (Aksoy, 2015).

Koç ve Tatlı'nın (2017), "Üniversite Öğrencilerine Sosyal Ağ Sitelerine Yönelik Tutum ve Davranışları" isimli çalışmasında; Öğrencilerin Bingöl Üniversitesinde sosyal ağ kullanımının düzeni ve davranışlarını ortaya koymak için yapılmıştır. Çalışmada sonucunda elde edilen sonuç verilerine, yöntem olarak anket kullanılmış öğrencilerle birebir yüz yüze görüşülerek kesin sonuçlara ulaşılmıştır.

Toplam olarak tam 371 adet anket doldurulmuştur. Yapılan anketlerin değerlendirmeleri sonucunda öğrencilerin ailelerinin yüzde altmış olarak internet bağlantılarının mevcut olarak bulunduğu ve yüzde seksen birinde facebook kullandıkları sonucuna ulaşılabilmektedir. Düzenli olarak öğrencilerin kullandıkları sosyal ağı ilk olarak sohbet etmek, ikinci olarak da bilgi alışverişi amacına dayalı olduğu sonucu tespit edilmiştir. Sosyal ağ kullanımı veri sonuçlarına sosyal iletişimin daha da çoğalabildiği sonucu öğrencilerin yüzde oranı yirmi bir iken, sonuçlara dayalı olarak yine sosyal ilişkilerinde hiçbir değişikliğin olmadığını söyleyenlerinin oran yüzdesi ise on iki şeklinde hesaplanmıştır. Sosyal ağların olumsuz tarafına bakıldığında ise, öğrencilerin yüzde dokuzu çevresinde iletişimin koptuğunu belirtirken, yüzde beş'i ise sosyal ağların kişilerde az da olsa bağımlılık yapabildiğini söyleyerek vurgulamıştır (Koç ve Tatlı, 2017).

BÖLÜM III

3.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren, örnekleme, veri, toplama araçları, uygulama, verilerin çözümü ve yorumlanması ile yorumlaması ile süre ve olanaklara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bulunan Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının sosyal ağ kullanım profillerinin belirlenmesi için, nicel ve nitel olmak üzere karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda tarama yöntemi kullanılmış, nitel boyutunda ise görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

3.2. Çalışma grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesinde, Özel Eğitim Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 350 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 3.1

Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı (n=301)

Tanıtıcı Özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	158	52,49
Erkek	143	47,51
Yaş		
18-20 yaş	69	22,92
21-23 yaş	206	68,44
24 yaş ve üzeri	26	8,64
Uyruk		
KKTC	45	14,95
TC	230	76,41
Diğer	26	8,64

Mezun olunan lise türü		
Düz lise	134	44,52
Meslek/Teknik lise	83	27,57
Anadolu lisesi	84	27,91

Tablo 3.1’de araştırmaya katılan öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 3.1 incelendiğinde araştırmaya dahil edilen öğrencilerin %52,49’unun kadın ve %47,51’inin erkek olduğu, %22,92’sinin 18-20 yaş, %68,44’ünün 21-23 yaş grubunda ve %8,64’ünün 24 yaş ve üzeri yaş grubunda yer aldığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin %14,95’inin KKTC uyruklu, %76,41’inini TC uyruklu ve %8,64’ünün diğer uyruklu olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin mezun oldukları lise türlerine göre dağılımı incelendiğinde; %44,52’sinin düz lise, %27,57’sinin meslek/teknik lise ve %27,91’inin Anadolu lisesi mezunu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.2

Öğrencilerin internet kullanım özelliklerine göre dağılımı (n=301)

İnternet kullanım özellikleri	Sayı (n)	Yüzde (%)
Telefonda internet bağlantısı olması durumu		
Var	266	88,37
Yok	35	11,63
İnternete bağlanma şekli		
WiFi	113	37,54
3G	87	28,90
4G	78	25,91
ADSL	23	7,64
Günlük ortalama internet kullanımı		
0-1 Saat	13	4,32
2-4 Saat	73	24,25
5-7 Saat	90	29,90
8-9 Saat	70	23,26
10 saat ve üzeri	55	18,27
İnternet kullanma amacı		
Ödev araştırmak	59	19,60
Sosyal ağ sistemine girmek	98	32,56
Oyun Oynamak	24	7,97
Film/Müzik	72	23,92
Haber okumak	4	1,33
İletişim	44	14,62

Tablo 3.2’de araştırmaya dahil edilen öğrencilerin internet kullanım özelliklerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 3.2 incelendiğinde, araştırma kapsamına alınan öğrencilerin %88,37’sinin cep telefonunda internet bağlantısı olduğu, %37,54’ünün internete WiFi ile %28,90’ının 3G, %25,91’inin 4G ve %7,64’ünün ADSL ile bağlandığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin %4,32’si günde 0-1 saat, %24,25’i 2-4 saat, %29,90’ı 5-7 saat, %23,26’sı günde 8-9 saat ve %18,27’si günde 10 saat ve üzeri süreyle internet kullanmaktadır. Öğrencilerin %19,60’sı ödev araştırmak amacıyla, %32,56’sı sosyal ağ sistemine girmek, %7,97’si oyun oynamak, %23,92’si film/müzik ve %14,62’si iletişim amacıyla internete girmektedir.

3.3 Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde bulunan Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesinde öğrenim gören özel eğitim öğretmen adaylarının sosyal ağ kullanım profillerinin belirlenebilmesi için nicel ve nitel olmak üzere iki ayrı veri toplama aracı kullanılmıştır. Her iki veri toplama aracının ilk bölümünü araştırmaya daha verimli bilgiler elde etmesi açısından demografik sorular, ikinci bölümünü ise sosyal ağ kullanım profillerinin belirlenebilmesi için kullanılan ölçek ve görüşme formu soruları oluşturmaktadır. Veri toplama araçlarının özellikleri aşağıdaki gibi açıklanmaktadır

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmayı gerçekleştirebilmek için gereksinim duyulan bilgi ve verilerin elde edilebilmesi için kişisel bilgileri içeren demografik özelliklerle ilgili maddelerden oluşan kişisel bilgi formu her iki veri toplama aracı için hazırlanmıştır.

3.3.2. Sosyal Ağ Kullanım Profili Ölçeği

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin sosyal ağ kullanım profillerinin belirlenmesi amacıyla Karakuş ve Varol (2012) tarafından Türkçe dilinde geliştirilen sosyal ağ kullanım profili ölçeği kullanılmıştır.

Karakuş ve Varol (2012) tarafından geliştirilen ölçek 5’li derecelendirme kullanılarak hazırlana 27 önermeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan olumlu önermeler verilen yanıtlar “kesinlikle katılmıyorum için 1 puan” , “katılmıyorum için 2 puan”,

“kararsızım için 3 puan”, “katılıyorum için 4 puan” ve “kesinlikle katılıyorum için 5 puan” olacak şekilde puanlanmaktadır. Ölçekte yer alan olumsuz maddelere verilen yanıtlar ise ters olarak “kesinlikle katılmıyorum için 5 puan”, “katılmıyorum için 4 puan”, “kararsızım için 3 puan”, “katılıyorum için 3 puan” ve “kesinlikle katılıyorum için 4 puan” olacak şekilde puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek olan en düşük puan 27, en yüksek puan ise 135’tir.

Karakuş ve Varol (2012) tarafından yapılan geçerlik-güvenirlik çalışmasında ölçeğin 27 maddelik tek bir boyuttan oluştuğu ve ölçeğe ait Cronbach alfa değerinin 0,741 olduğu tespit edilmiştir.

Bu araştırmada araştırmacı tarafından toplanan verilerin güvenilirliğinin saptanması amacıyla yapılan Cronbach alfa testi sonucunda ölçeğe ilişkin alfa güvenirlik katsayısının 0,818 olduğu tespit edilmiştir. Buna göre araştırmacı tarafından toplanan verilerin güvenilir olduğu görülmüştür.

3.3 Görüşme Formu

Araştırmanın gereksinim duyulan bilgilerinin elde edilebilmesi için araştırmacı ve danışmanı Özdamlı tarafından, araştırmanın 4 alt problemiyle bağlantılı olarak oluşturulan 4 nitel soru ile araştırmanın yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formu uygulanmadan önce gerekli uzman görüşlerinden geçirilmiş, formun güvenirliliği ve geçerliliği ise gerekli kriterlere göre uygun görülerek, onaylanmıştır.

3.4 Uygulama

Ölçek ve Görüşme Formunun uygulanabilmesi için Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi Enstitü Müdürlüğü ve Dekanlığına, yapılacak olan araştırma ile ilgili bilgi verilmiştir. Gerekli izinler alındıktan sonra ise, verilerin toplanacağı öğretmen adayı öğrencilere ulaşabilmek için uygun gün ve saatler belirlenmiştir. Belirlenen gün ve saatlerde, okula giderek ders öğretmenleri ile irtibata geçilmiş ve veri toplama araçları sınıf ortamında dağıtılarak gönüllülük ilkesine bağlı kalınarak öğrencilere uygulanmıştır. Ayrıca veri toplama araçları uygulanmadan önce öğrencilere gerekli bilgiler verilmiş ve soruları içtenlikle cevaplamalarının önemi açıklanmıştır.

3.5 Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırmanın nicel bölümüne ilişkin elde edilen verilerin istatistiksel olarak çözümlenmesinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 24.0 veri analizi paket programı kullanılmıştır. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine ve internet kullanım özelliklerine göre dağılımı frekans analizi ile saptanmış ve elde edilen bulgular frekans dağılım tabloları ile gösterilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinde yer alan önermelere verdikleri yanıtlara ilişkin frekans analizi sonuçları verilmiştir. Öğrencilerin ölçekte yer alan önermelerden aldıkları ortalama puan ve standart sapman değerleri verilmiş olup, ölçek toplam puanlarına ilişkin ortalama, standart sapman, en küçük ve en büyük değer gibi tanımlayıcı istatistikler verilmiştir.

Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine ve internet kullanım özelliklerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasında kullanılacak olan analizlerin belirlenmesi maksadıyla ölçek puanlarının normal dağılıma uyum gösterip göstermediğine ilişkin Kolmogorov-Smirnov testi yapılmış ve öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların normal dağılıma uyum göstermediği saptanmıştır. Bu sebeple öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine ve internet kullanım özelliklerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasında parametrik olmayan hipotez testleri kullanılmıştır.

Öğrencilerin cinsiyetlerine ve telefonlarında internet bağlantısı olması durumlarına göre sosyal ağ kullanım profili ölçeği puanlarının karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Öğrencilerin yaş gruplarına, uyruklarına, mezun oldukları lise türüne, internete bağlanma şekillerine, günlük internet kullanım sürelerine ve internet kullanma amaçlarına göre ölçek puanlarının karşılaştırılmasında ise Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır.

Araştırmanın nitel kısmında ise görüşme formundan elde edilen verilerin analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi ile elde edilen veriler, bu yöntemin gerekliliklerine göre düzenlenerek oluşturulmuş ve yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda elde edilen veriler ile ilgili bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Kullanım Profilleri

Frekans analizleri ise ek “1” de verilmiştir.

Tablo 4.1

Öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğine verdikleri yanıtların dağılımı (n=301)

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		$\bar{X}$	S
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1.Sosyal ağlarda verdiğim kişisel bilgiler doğrudur.											4,01	0,96
2.Sosyal ağlarda paylaştıklarım beni ifade ediyor.											3,77	0,99
3.Sosyal ağlar eğitsel açıdan oldukça iyidir.											3,36	0,83
4.Sosyal ağlarda paylaşılanlar gelenek ve göreneklerime aykırıdır.*											2,90	0,99
5.Sosyal ağları daha çok arkadaş edinmek için kullanırım.											2,75	0,96
6.Sosyal ağları yeni bilgiler edinmek için kullanırım.											3,70	0,94
7.Sosyal ağlar iletişimi güçlendirir.											3,87	0,92
8.Sosyal ağlar farklı toplulukları bir araya getirir.											3,97	0,73
9.Sosyal ağlar eleştirel bir düşünme ortamı oluşturur.											3,73	0,89
10.Derslerimizde sosyal ağ sitelerinden yararlanmak isterim.											3,82	0,87
11.Eski arkadaşlarımı aramak ve onlarla yeniden iletişime geçmek için kullanıyorum.											3,73	0,90
12.İlgi alanıma giren grupları takip etmek için kullanıyorum.											3,78	0,94
13.Düşüncelerimi diğer insanlarla paylaşmak için kullanıyorum.											3,50	1,04
14.Beğendiğim şeyleri (müzik, yazı, fotoğraf vb.) paylaşmak için kullanıyorum.											3,97	0,72
15.Farklı kültürlerden olan insanlarla tanışmak için kullanıyorum.											3,38	0,89
16.Yabancı dilimi geliştirmek amacıyla kullanıyorum.											3,17	1,12
17.Sosyal ağları güncel, farklı bilgi ve düşüncelerle karşılaşmak amacıyla kullanıyorum.											3,77	1,05
18.Sosyal ağlar hoşgörülü olmamızı sağlar.											3,42	0,86
19.Sosyal ağlardaki tartışmalarda kendimi daha iyi ifade edebiliyorum.											3,32	1,11
20.Sosyal ağlar kullanıcıların yazma becerilerini geliştirir.											3,64	1,06
21.Sosyal ağları gündemi yakından takip etmek için kullanırım.											3,82	1,06
22.Sosyal ağ sitelerinde kendimi güvende hissediyorum.											2,78	1,19
23.Sosyal ağlarda zamanımı boşa harcıyorum.*											3,40	1,18
24.Sosyal ağlardaki hesaplarımı kontrol etmediğim zaman huzursuz oluyorum.*											3,23	1,21
25.Sosyal ağlarda verilen bilgilerin doğru olduğuna inanmıyorum.*											3,26	0,87
26.Sosyal ağlar kullanıcıların davranışlarını olumsuz yönde etkiler.*											3,48	1,04
27.Sosyal ağlar mesleki gelişimime katkıda bulunuyor											3,31	1,05

*Olumsuz önermeler

Tablo 4.1’te araştırma kapsamına alınan öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanım Profili ölçeğinde bulunan önermelere verdikleri yanıtların dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.1 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanım Profili ölçeğinde yer alan “1.Sosyal ağlarda verdiğim kişisel bilgiler doğrudur.”, “14.Beğendiğim şeyleri (müzik, yazı, fotoğraf vb.) paylaşmak için kullanıyorum.”, “8.Sosyal ağlar farklı toplulukları bir araya getirir.”, “7.Sosyal ağlar iletişimi güçlendirir.”, “10.Derslerimizde sosyal ağ sitelerinden yararlanmak isterim.”, “21.Sosyal ağları gündemi yakından takip etmek için kullanırım.”, “12.İlgi alanıma giren grupları takip etmek için kullanıyorum.”, “17.Sosyal ağları güncel, farklı bilgi ve düşüncelerle karşılaşmak amacıyla kullanıyorum.” ve “2.Sosyal ağlarda paylaştıklarım beni ifade ediyor.” önermelerine genel olarak “katılıyorum şeklinde yanıt verdiği saptanmıştır. Öğrenciler ölçekte bulunan “11.Eski arkadaşlarımı aramak ve onlarla yeniden iletişime geçmek için kullanıyorum.”, “9.Sosyal ağlar eleştirel bir düşünme ortamı oluşturur.”, “6.Sosyal ağları yeni bilgiler edinmek için kullanırım.”, “20.Sosyal ağlar kullanıcıların yazma becerilerini geliştirir.”, “13.Düşüncelerimi diğer insanlarla paylaşmak için kullanıyorum.”, “26.Sosyal ağlar kullanıcıların davranışlarını olumsuz yönde etkiler.*”, “18.Sosyal ağlar hoşgörülü olmamızı sağlar.” ve “23.Sosyal ağlarda zamanımı boşa harcıyorum.*” önermelerine “katılıyorum” yanıtını vermiştir.

Araştırmaya dahil edilen öğrenciler Sosyal Ağ Kullanım Profili ölçeğinde yer alan “15.Farklı kültürlerden olan insanlarla tanışmak için kullanıyorum.”, “3.Sosyal ağlar eğitsel açıdan oldukça iyidir.”, “19.Sosyal ağlardaki tartışmalarda kendimi daha iyi ifade edebiliyorum.”, “27.Sosyal ağlar mesleki gelişimime katkıda bulunuyor”, “25.Sosyal ağlarda verilen bilgilerin doğru olduğuna inanmıyorum.*”, “24.Sosyal ağlardaki hesaplarımı kontrol etmediğim zaman huzursuz oluyorum.*”, “16.Yabancı dilimi geliştirmek amacıyla kullanıyorum.”, “4.Sosyal ağlarda paylaşılanlar gelenek ve göreneklerime aykırıdır.*”, “22.Sosyal ağ sitelerinde kendimi güvende hissediyorum.” ve “5.Sosyal ağları daha çok arkadaş edinmek için kullanırım.” önermelerine genel olarak “kararsızım” şeklinde yanıt vermiştir.

4.2 Öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanım Profili Ölçeğinden Aldıkları Sonuçlar

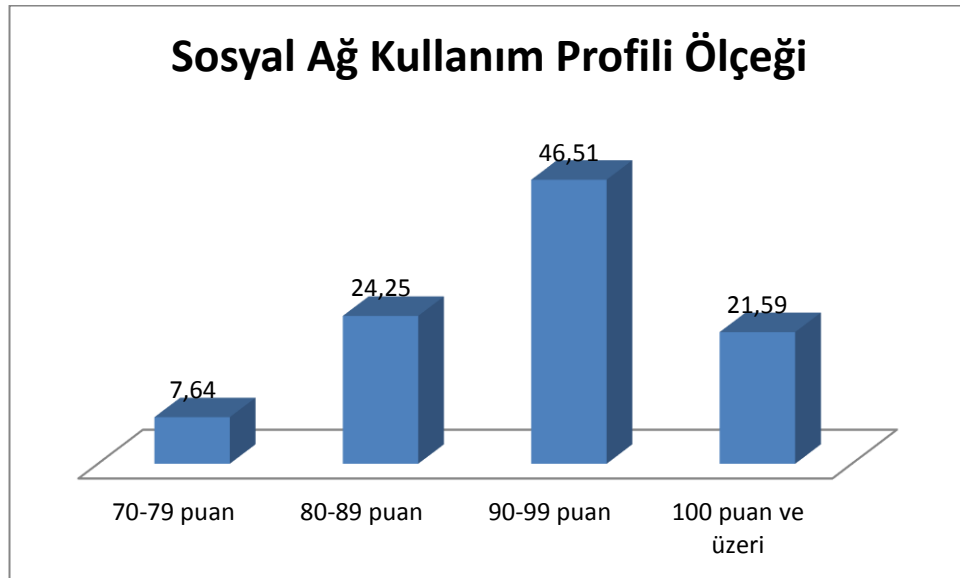
4.2’te araştırma kapsamına alınan öğrencilerin öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanlara ait ortalama, standart sapma, en küçük ve en büyük değer gibi tanımlayıcı istatistikler verilmiştir.

Tablo 4.2

Öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanlar (n=301)

	n	$\bar{x}$	s	Min	Max
Sosyal Ağ Kullanım Profili Ölçeği	301	92,29	8,59	70	117

Tablo 4.2 incelendiğinde, araştırmaya dahil edilen öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden $\bar{x}=92,29\pm 8,59$ puan aldıkları saptanmıştır. Öğrencilerin ölçekten aldıkları en düşük puan 70 ve en yüksek puan 117’dir.

Şekil I. Öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeği puanlarının dağılımı

Şekil I. incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin %7,64’ü sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden 70-79 puan arası, %24,25’i 80-89 puan arası, %46,51’i 90-99 puan ve %21,59’u 100 puan ve üzeri almıştır.

4.3 Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Sosyal Ağ Profilleri

4.3’de Öğrencilerin cinsiyetlerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması amacıyla yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.3

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301)

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	Medyan	Sıra Ort.	Z	p
Kadın	158	91,88	8,75	93,00	150,37	-0,133	0,894
Erkek	143	92,75	8,41	93,00	151,70		

Tablo 4.3 incelendiğinde araştırmaya dahil edilen kadın öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden $\bar{x}=91,88\pm 8,75$ puan, erkek öğrencilerin ise $\bar{x}=92,75\pm 8,41$ puan aldıkları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Kadın ve erkek öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanlar benzer bulunmuştur.

4.4 Öğrencilerin Yaşlarına Göre Sosyal Ağ Profilleri

4.4'de araştırmaya dahil edilen öğrencilerin yaş gruplarına göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması amacıyla yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.4

Öğrencilerin yaş gruplarına göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301)

Yaş	n	$\bar{x}$	s	Medyan	Sıra Ort.	X ²	p
18-20 yaş	69	93,77	7,49	94,00	165,30	2,666	0,264
21-23 yaş	206	92,02	8,94	93,00	147,74		
24 yaş ve üzeri	26	90,54	8,17	93,00	138,90		

Araştırmaya katılan 18-20 yaş grubunda yer alan öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden $\bar{x}=93,77\pm 7,49$ puan, 21-23 yaş grubunda yer alan öğrencilerin $\bar{x}=92,02\pm 8,94$ puan, 24 yaş ve üzeri yaş grubunda yer alan öğrencilerin ise $\bar{x}=90,54\pm 8,17$ puan aldıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaş gruplarına göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). 24 yaş ve üzeri yaş grubunda yer alan öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanlar diğer yaş

gruplarında yer alan öğrencilere göre düşük olsa da, bu fark istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

4.5 Öğrencilerin Uyruklarına Göre Sosyal Ağ Profilleri

4.5 Öğrencilerin yaş gruplarına göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması amacıyla yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.5

Öğrencilerin uyruklarına göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301)

Uyruk	n	$\bar{x}$	s	Medyan	Sıra Ort.	X ²	p	Fark
KKTC	45	92,53	8,11	94,00	170,64	38,859	0,000*	1-3
TC	230	93,30	8,39	93,00	158,52			2-3
Diğer	26	82,96	4,87	83,00	50,46			

*p<0,05

Tablo 4.5 incelendiğinde KKTC uyruklu öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden $\bar{x}=92,53\pm 8,11$ puan, TC uyruklu öğrencilerin $\bar{x}=93,30\pm 8,39$ puan, KKTC ve TC dışında diğer uyruklu öğrencilerin ise $\bar{x}=82,96\pm 4,87$ puan aldıkları görülmüştür. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin uyruklarına göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Bu fark KKTC ve TC uyruklu olmayan (diğer) uyruklu öğrencilerden kaynaklanmaktadır. Diğer uyruklu öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanlar, KKTC ve TC uyruklu öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

4.6 Öğrencilerin Mezun Oldukları Okul Türlerine Göre Sosyal Ağ Kullanım Profilleri

4.6' da araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.6

Öğrencilerin mezun oldukları lise türlerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301)

Mezun olunan lise türü	n	$\bar{x}$	s	Medyan	Sıra Ort.	X ²	p
Düz lise	134	90,68	8,02	93,00	139,98	3,909	0,142
Meslek/Teknik lise	83	93,28	9,76	92,00	158,90		
Anadolu lisesi	84	93,89	7,85	93,00	160,78		

Düz liseden mezun olan öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden $\bar{x}=90,68\pm 8,02$ puan, Meslek/Teknik liseden mezun olan öğrencilerin $\bar{x}=93,28\pm 9,76$ puan, Anadolu lisesinden mezun olan öğrencilerin ise $\bar{x}=93,89\pm 7,85$ puan aldıkları tespit edilmiştir. Öğrencilerin uyruklarına göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Düz lise mezunu olan öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeği puanları Meslek/Teknik liseden ve Anadolu lisesinden mezun olan öğrencilere göre daha düşük olsa da, bu fark istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

4.7 İnternet Bağlantısı Olma Durumuna Göre Sosyal Ağ Kullanım Profilleri

4.7’de araştırma kapsamına alınan öğrencilerin telefonlarında internet bağlantısı olup olması durumuna göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları toplam puanların karşılaştırılmasına dair yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.7

Öğrencilerin telefonlarında internet bağlantısı olması durumuna göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301)

Telefonda internet bağlantısı olması durumu	n	$\bar{x}$	s	Medyan	Sıra Ort.	Z	p
Var	266	93,09	8,55	93,00	159,17	-4,500	0,000*
Yok	35	86,20	6,09	87,00	88,89		

* $p<0,05$

Cep telefonlarında internet bağlantısı olan öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puan ortalamasının $\bar{x}=93,09\pm 8,55$ olduğu, cep telefonlarında internet bağlantısı olmayan öğrencilerin aldıkları ortalama puanın ise

$\bar{x}=86,20\pm6,09$ olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin cep telefonunda internet bağlantısı olması durumuna göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanlar karşılaştırıldığında, cep telefonunda internet bağlantısı olan öğrencilerin ölçekten aldıkları puanların, internet bağlantısı olmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

4.8 Öğrencilerin İnternet Bağlantı Türüne Göre Sosyal Ağ Kullanım Profilleri

4.8’ de araştırma kapsamına alınan öğrencilerin internete bağlanma şekillerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması amacıyla yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4.8

Öğrencilerin internete bağlanma şekillerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301)

İnternete bağlanma şekli	n	$\bar{x}$	s	Medyan	Sıra Ort.	X ²	p	Fark
WiFi	113	91,67	8,32	92,00	140,19	10,286	0,016	1-4
3G	87	92,67	8,19	96,00	158,72			2-4
4G	78	94,32	8,94	93,00	169,26			3-4
ADSL	23	87,04	8,11	94,00	113,02			

*p<0,05

Tablo 4.8 incelendiğinde internete Wifi ile bağlanan öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden $x=91,67\pm8,32$ puan, 3G ile bağlanan öğrencilerin $x=92,67\pm8,19$ puan, 4G ile bağlanan öğrencilerin $x=94,32\pm8,94$ puan ve ADSL ile bağlanan öğrencilerin $x=87,04\pm8,11$ puan aldıkları saptanmıştır. Öğrencilerin internete bağlanma şekillerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu fark internete ADSL ile bağlanan öğrencilerden kaynaklanmaktadır. İnternete ADSL ile bağlanan öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden almış oldukları puanlar, diğer öğrencilere göre anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur.

4.9 Öğrencilerin İnternet Kullanım Sürelerine Göre Sosyal Ağ Kullanım Profilleri

4.9'da öğrencilerin günlük ortalama internet kullanım sürelerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.9

Öğrencilerin günlük ortalama internet kullanım sürelerine göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301)

Günlük ortalama internet kullanımı	n	$\bar{x}$	s	Medyan	Sıra Ort.	X ²	p	Fark
0-1 saat	13	84,77	11,65	76,00	94,04	10,411	0,033*	1-2
2-4 saat	73	93,92	9,36	97,00	170,28			1-3
5-7 saat	90	91,87	8,12	93,00	145,76			1-4
8-9 saat	70	91,66	6,74	93,00	143,07			1-5
10 saat ve üzeri	55	93,42	8,75	92,00	157,55			

*p<0,05

Tablo 4.9 incelendiğinde günlük 0-1 saat arası internet kullanan öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden $\bar{x}=84,77\pm 11,65$ puan, günlük 2-4 saat arası internet kullanan öğrencilerin $\bar{x}=93,92\pm 9,36$ puan, 5-7 saat arası internet kullananların $\bar{x}=91,87\pm 8,12$ puan, 8-9 saat arası internet kullananların $\bar{x}=91,66\pm 6,74$ puan ve günde 10 saat ve üzeri süreyle internet kullanan öğrencilerin $\bar{x}=93,42$ puan aldığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin günlük internet kullanım sürelerine göre sosyal ağ profili ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Bu fark günlük 0-1 saat arası internet kullanan öğrencilerden kaynaklanmakta olup, günlük 0-1 saat arası internet kullanan öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden diğer öğrencilere göre daha yüksek puan aldığı tespit edilmiştir.

4.10 Öğrencilerin İnterneti Kullanım Amaçlarına Göre Sosyal Ağ Kullanım Profilleri

4.10'da araştırma kapsamın alınan öğrencilerin internet kullanım amaçlarına göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması amacıyla yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.10

Öğrencilerin internet kullanım amaçlarına göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması (n=301)

İnternet kullanma amacı	n	$\bar{x}$	s	Medyan	Sıra Ort.	X ²	p	Fark
Ödev araştırmak	59	93,29	11,82	96,00	164,51	24,089	0,000*	1-5
Sosyal ağ sistemine girmek	98	90,11	7,24	91,00	123,84			2-5
Oyun Oynamak	24	93,54	0,51	94,00	174,58			3-5
Film/Müzik	72	92,56	7,77	92,00	153,43			4-5
Haber okumak	4	84,00	0,00	84,00	58,50			5-6
İletişim	44	95,45	8,82	97,00	184,94			

*p<0,05

İnterneti ödev araştırma amacıyla kullanan öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden $\bar{x}=93,29\pm 11,82$ puan, sosyal ağ sistemine girmek için kullananların $\bar{x}=90,11\pm 7,24$ puan, oyun oynamak için kullananların $\bar{x}=93,54\pm 0,51$ puan, film/müzik için kullananların $\bar{x}=92,56\pm 7,77$ puan, haber okumak için kullananların $\bar{x}=84,00\pm 0,00$ puan ve iletişim amacıyla kullananların $\bar{x}=95,45\pm 8,82$ puan aldıkları tespit edilmiştir. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin internet kullanım amaçlarına göre sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). İnterneti haber okuma amacıyla kullanan öğrencilerin sosyal ağ kullanım profili ölçeğinden diğer amaçlarla kullanan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha düşük puan aldıkları tespit edilmiştir.

4.11 Sosyal Ağların Yarattığı Farklılıklar

Sosyal ağları kullanmanız hayatınızda ne gibi değişikliklere sebep olduğunu söyleyebilir misiniz sorusu sorulmuştur. Elde edilen temadan aralarındaki fark tabloda verilmiştir.

Tablo 4.11

Sosyal Ağ Kullanım Durumlarının Yarattığı Farklılıklar

Kullanım avantajı (n=49)	f	Kullanım dezavantajı	f
İletişim	13	Zaman alıcı	15
Bilgiye erişim	11	Bağımlılık	6
Merağımı gidermek	10	Sorumluluktan kaçmak	1

Öğretmen adayları sosyal ağların kullanımının hayatlarında ne gibi değişiklikler olduğuna dair verdikleri yanıtlar genel olarak avantaj ve dezavantaj olarak 2 temada birleşmiştir. Öğretmen adayları sosyal ağların kullanımında avantaj olarak belirttikleri özellikleri iletişim ve bilgiye erişim kolaylığı ile merak ettikleri konularda kolayca bilgiye ulaşabilmeleridir. Dezavantaj olarak ise sosyal ağlarda geçirilen fazla zamandan dolayı sorumluluklarını yerine getirememesi, fazla kullanımından dolayı bağımlılık riski yaratması ve sosyal ağ kullanımının fazla zaman alıcı gibi olumsuzluklar belirtilmiştir.

Sosyal ağların iletişim konusunda kolaylık sağlaması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...İnternet bilhassa Kıbrıs ta Türkiye ile iletişim için çok gerekli oluyor.”(Görüşme formu: Ö1).

“...Yeni insanlar ile tanışmamıza ve iletişim kurmamıza sebep oluyor.”(Görüşme formu: Ö48).

“...Yakınlarımız ile iletişim kurmamıza ve dünya çevremizde olanları merak edip gidermemize yardımcı oluyor.”(Görüşme formu: Ö36).

“...Uzun süre görüşmediğim arkadaşlarım ile görüşme imkanı sağlıyor.”(Görüşme formu: Ö18).

Sosyal ağların kullanımı ile bilgiye erişimde kolaylık sağlaması yönünde verilen yanıtlardan bazıları:

“...Sosyal ağları genellikle sosyalleşmek için kullanıyorum ve derslerde istediğim bilgiye daha hızlı erişme imkanım oluyor.”(Görüşme formu: Ö38).

“...Hertürlü bilgiyi anında bulabilmemize yardımcı olabilmektedir.”(Görüşme formu: Ö34).

Sosyal ağların kullanımı ile Merağımı giderme yönünde verilen yanıtlardan bazıları:

“...Haberleşme daha hızlı,gündemi daha hızlı takip etme,göremediğimiz dostlarımızı sosyal ağlardan takip etme,derslerimize ve okulumuza faydası vardır.”(Görüşme formu: Ö25).

“...Dünya haberleri hakkında ve arkadaşların neler yaptığı hakkında bilgi sahibi olabiliyoruz.”(Görüşme formu: Ö21).

Sosyal ağların kullanımı ile zaman alıcı yönünde verilen yanıtlardan bazıları:

“...Zamanım iyi geçiyor ve daha fazla zaman ayırmak hayatımda engellere sebep oluyor.”(Görüşme formu: Ö29).

“...Zaman kaybı genellikle.”(Görüşme formu: Ö22).

“...Koca bir zaman kaybindan başka hiçbir etkisi yok.”(Görüşme formu: Ö17).

“...Vaktimi boşa harcamamam sebep oluyor ama bunun yanında insanlardan haberdar oluyor ve insanlar ile duygu,düşüncelerimi paylaşıyorum.”(Görüşme formu: Ö2).

Sosyal ağların kullanımı ile bağımlılık yönünde verilen yanıtlardan bazıları:

“...Telefona ayırdığım zamanın biraz artmasından başka bir değişiklik olmadı.”(Görüşme formu: Ö11).

“...Bağımlılıktan sağlığını olumsuz yönde etkiledi.”(Görüşme formu: Ö12).

“...Çok fazla zamanımı alıyor aslında.Bağımlısı olmuş durumdayım.Çok fazla sosyal medya da zaman harcıyorum ve bir bakıma gereksiz şeylere zaman harcıyorum.”(Görüşme formu: Ö7).

Sosyal ağların kullanımı ile sorumluluktan kaçmak yönünde verilen yanıtlardan bazıları:

“...Yapmam gereken görevlerimi ve sorumluluklarımı ertelememe sebep oluyor.”(Görüşme formu: Ö3).

4.12 Sosyal Ağların Eğitsel Amaçlı Kullanımı

Öğrencilere sosyal ağları eğitsel amaçlı kullanımının sağladığı katkıları belirlemeye yönelik “Sosyal ağların eğitsel kullanımı ne gibi katkı sağlamaktadır?” sorusuna verdikleri yanıtlardan elde edilen temalar aşağıdaki tablo da verilmektedir.

Tablo 4.12

Sosyal Ağların Eğitsel Amaçlı Kullanımı Verilmektedir

Kullanım avantajı (n=49)	f
Okul grupları ve sayfalarından faydalanmak	12
Topluluklar ile iletişim	9
Bilgi almak	5

Öğretmen adayları sosyal ağların ne gibi katkılar sağladığına dair verdikleri yanıtlar genel olarak avantaj olarak tablo da verilmiştir. Öğretmen adayları sosyal ağların katkılarında avantaj olarak belirttikleri özellikleri bilgi almak ve topluluklar ile iletişim ile okul grupları ve sayfalarından faydalanmaktır.

Sosyal ağların bilgi almak konusunda katkı sağlaması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...Bilimsel araştırmalar, makaleler ve haberler okumak için kullanıyorum.”(Görüşme formu: Ö11).

“...Genellikle psikoloji sayfalarını okuyor ve bilgi alıyorum.”(Görüşme formu: Ö15).

Sosyal ağların topluluklar ile iletişim konusunda katkı sağlaması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...Dünyadaki birçok araştırmayı, haberleri farklı sitelerden takip edip beğenmemizi sağlar.”(Görüşme formu: Ö1).

“...Birtakım toplulukları etkinlikleri yazıları okumak için kullanıyorum ve birçok bilgi edinebiliyorum. sosyal ağlarda olan şeyler daha fazla dikkatimi çekiyor.”(Görüşme formu: Ö7).

“...Bilgi alabilmek için topluluklar ile iletişime geçebilmem daha basit ve sayfalardan destek alıyorum.”(Görüşme formu: Ö45).

Sosyal ağların okul grupları ve sayfalarından faydalanmak konusunda katkı sağlaması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...Ders slaytlarına okul gruplarından kolayca ulaşabiliyorum ve 5dk mı almıyor.”(Görüşme formu: Ö8).

“...Eğitim ve kendi bölümümle ilgili sayfa ve grubları takib ediyorum.”(Görüşme formu: Ö2).

“...Okul gruplarını takib etmekten başka bir amaç için kullanmıyorum.”(Görüşme formu: Ö42).

4.13 Öğrenci Görüşlerine Göre Sosyal Ağların Yarattığı Sınırlılıklar

Sosyal ağların kullanımından oluşan sıkıntıları belirlemeye yönelik öğrencilere “Sosyal ağların yarattığı sınırlılıklar nelerdir?” sorusuna verilen yanıtlardan elde edilen temalar aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 4.13

Öğrenci Görüşlerine Göre Sosyal Ağların Yarattığı Sınırlılıklar

Sınırlılıklar (n=49)	f
Boşa zaman harcanması	24
İnsanların birbirleri ile sohbetinin azalması	9
Rahatsızlık verilmesi	2
Kişilik gelişimi ve sağlığa zararı	2

Öğretmen adayları sosyal ağların ne gibi sınırlılıklar yarattığına dair verdikleri yanıtlar genel olarak sınırlılıklar olarak tablo da verilmiştir. Öğretmen adayları sosyal ağların sınırlılıklar olarak belirttikleri özellikleri insanların birbirleri ile sohbetin azaldığı, boşa zaman harcanması, rahatsızlık verilmesi, kişilik gelişimi ve sağlığa zararı olarak cevaplanmıştır.

Sosyal ağların insanların birbiri ile sohbetinin azalması konusunda sınırlılık yaratması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...Sohbet etme ve insanların birbirlerine karşı samimiyetleri azaldı.”(Görüşme formu: Ö1).

“...Fazla sınırlılık yaratmıyor fakat insan ilişkileri zayıflıyor.”(Görüşme formu: Ö27).

Sosyal ağların boşa zaman harcanması konusunda sınırlılık yaratması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...Bağımlı biri için zaman açısından kötü oluyor bazen.”(Görüşme formu: Ö14).

“...En değerli şey olan zaman kaybına uğratması.”(Görüşme formu: Ö22).

“...Zamanın çok harcanması.”(Görüşme formu: Ö44).

“...Zamanı çok harcıyor bunu biliyorum fakat kullanmadan da yapamıyorum.”(Görüşme formu: Ö41).

Sosyal ağların rahatsızlık verilmesi konusunda sınırlılık yaratması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...Çok fazla sınırlılıkları olduğunu düşünmüyorum fakat boşa zaman harcadığı ve rahatsızlık verildiği bir gerçek.”(Görüşme formu: Ö13).

Sosyal ağların kişilik gelişimi ve sağlığa zararı konusunda sınırlılık yaratması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...Bence insan sağlığına zararlı çünkü yakın arkadaşım radyasyon yüzünden bayılıyor.”(Görüşme formu: Ö30).

4.14 Sosyal Ağların Kullanıcı Davranışlarına Etkisi

Sosyal ağların bireylerin davranışlarına etkisini belirleme amaçlı öğrencilere “Sosyal ağların kullanıcı davranışlarına olumlu veya olumsuz yönde nasıl etkilemektedir?” sorusu sorulmuş ve elde edilen cevaplardan oluşturulan temalar aşağıdaki tablolarda sunulmaktadır.

Tablo 4.14

Sosyal Ağların Kullanıcı Davranışlarına Etkisi

Kullanım avantaj (n=49)	f	Kullanım dezavantaj	f
Farklı davranışlar öğreniliyor	9	İletişim kopukluğu	9
Ünlülerin davranışını sergileme	4	Garip ve özentili hareketler	7
kültürel gelişimi takip	3	Küfür, argo konuşma ve davranış	7
		Pisikolejik şiddete maruz kalma	4

Öğretmen adayları sosyal ağların kullanıcı davranışları olumlu veya olumsuz ne gibi değişiklikler olduğuna dair verdikleri yanıtlar genel olarak avantaj ve dezavantaj olarak 2 temada birleşmiştir. Öğretmen adayları sosyal ağların kullanıcı davranışlarında avantaj olarak belirttikleri özellikleri farklı davranışlar öğreniliyor ve ünlülerin davranışlarını sergileme kültürel gelişimi takip etmek gibi olumlu davranışlarından bahsedildi. Dezavantaj olarak ise sosyal ağlarda olumsuz davranış

olarak garib ve özentî hareketler sergileme, pisikolejik şiddete maruz kalma, küfür argo konuşma ve davranış, iletişim kopukluğu gibi olumsuzluklar belirtilmiştir.

Sosyal ağların farklı davranışlar öğreniliyor konusunda olumlu davranış yaratması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...Farklı şeyler öğrenip davranışlara yansıyor.”(Görüşme formu: Ö1).

“...Devamlı etkileşimde olduğundan yeni davranışlar öğreniliyor.”(Görüşme formu: Ö6).

Sosyal ağların ünlülerin davranışını sergileme konusunda olumlu davranış yaratması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...Özellikle ergenlik çağındaki bireylerin tek tip insan olma çabası var.”(Görüşme formu: Ö39).

“...Ünlülerin davranışlarını örnek alıp gelişimine katkıda bulunabiliyor gençlerimiz.”(Görüşme formu: Ö20).

Sosyal ağların kültürel gelişimi takip konusunda olumlu davranış yaratması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...Olumlu yanı konuşma, kültür gibi yenilikleri takip edebilmek.”(Görüşme formu: Ö13).

“...İnsanda ilişkileri bitiriyor fakat gelişen kültürümüz ve örnek alınan ünlü insanlardan iyi huylu davranışları kendilerine kattığı sürece insan gelişimi dahada ilerleyecektir.”(Görüşme formu: Ö22).

Sosyal ağların garip ve özentî hareketler sergileme konusunda olumsuz davranış yaratması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...Bu siteleri farklı amaca yönelik kullanıp garip hareketler sergilemesi.”(Görüşme formu: Ö1).

“...Ergenlerin gelişimini olumsuz yönde özentî olarak etkiler.”(Görüşme formu: Ö36).

“...Fenomen olmak için garip garip hareketler yapan insanlar gün geçtikçe çoğalıyor.”(Görüşme formu: Ö3).

Sosyal ağların pisikolejik şiddete maruz kalma konusunda olumsuz davranış yaratması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...Pisikolejik şiddete maruz kalınabiliyor.”(Görüşme formu: Ö10).

Sosyal ağların küfür, argo konuşma ve davranış konusunda olumsuz davranış yaratması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...Olumsuz etkilendiğini rahatlıkla söylerim.Küfür,argo,rahatsız edici hareketler sosyal medyadan öğreniliyor.Biz sokak da büyüdük ve küfürün bile bir adabı vardır.Ebeveyne küfür edilmeyeceğini sokakta öğrendik.”(Görüşme formu: Ö9).

“...Birçok kişide olumsuz sonuçlar yaratıyor küfür öğreniliyor ve garib hareketler sergileniyor.”(Görüşme formu: Ö27).

Sosyal ağların iletişim kopukluğu konusunda olumsuz davranış yaratması yönünde verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

“...Yüz yüze iletişim olmadığı için bazı insanlar olduğundan daha cesur,saygısız ve patavatsız olabiliyor.”(Görüşme formu: Ö17).

“...Kimseyle iletişim kurmama.”(Görüşme formu: Ö44).

BÖLÜM V

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, KKTC’de bulunan Yakın Doğu Üniversitesi’ne bağlı Eğitim fakültesinde öğretim gören 350 öğretmen adayının sosyal ağ kullanım profillerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanan nitel ve nicel ölçeklerden alınan sonuçlara ve elde edilen sonuçlara bağlı olarak geliştirilmiş önerilere yer verilmiştir.

5.1 Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen sonuçlar, alt amaçlar ve bulgulara göre sırasıyla açıklanmıştır.

Örnekleme oluşturan öğretmen adaylarının çoğunluk olarak kadın adayları oluşturmaktadır. Geriye kalan adayların daha az bir bölümünü erkek adaylar oluşturduğu belirlenmiştir. Alınan sonuçlara göre bilgi alınan öğretmen adaylarının büyük bir kesimi 21-23 yaş aralığında olduğunun bilgisi alınmıştır. Bu çalışmada ülke farklılıkları yapılmadan çalışılmış ve çoğunluk olarak TC uyruklu olduğu tespit edilmiştir. Bu adayların büyük bir çoğunluğunun düz lise’den mezun olduklarını ve bu bölüme katıldıkları sonucu elde edilmiştir.

Öğretmen adayların yaş seviyelerinin belirlenmesi için yapılan çalışmada alınan sonuçlara göre adayların bir bölümünü 18-20 yaşın da, büyük bir çoğunluğunu 21-23 yaş gurubuna ve az bir bölümünü ise 24 yaş grubunda yer aldığı tesbit edilmiştir. Bu sonuçlar alınırken yaş seviyelerini 3 grub olarak sınıflandırıp sonuçlara ulaşılmıştır. Yaş seviyelerinin farklılıkları sonuçlarımız için hiçbir olumsuz etki yaratmamaktadır

Öğretmen adaylarının temel olarak telefonda internet kullanımının sebepleri araştırılıp, incelenmiş ve yapılan araştırma sonucunda ise yaklaşık tamamının adayların telefonlarında internetin bulunduğu ve internetin çoğunluk olarak sosyal ağ sitelerini kullanmak için çevrimiçi oldukları bilgisine ulaşılmıştır. Bütün bunlara bağlı olarak, öğretmen adaylarının akıllı telefon kullanma nedenleri arasında oyun oynamak genel olarak yüksek bir kesime sahiptir ve bu sebeblerin ardında ödev araştırmak, film

izlemek, müzik dinlemek, haber okumak, iletişim kurmak gibi başlıca sebebler yatmaktadır.

Elde edilen bilgilere göre öğretmen adaylarının tercih ettiği internet türüne yönelik sonuçlara da ulaşılmıştır. Yapılan çalışmada elde ettiğimiz sonuca yönelik öğretmen adaylarının en fazla tercihi olan internet bağlantı şekli WiFi (kablosuz) internet bağlantısıdır.

WiFi internet bağlantı şeklinin ardından, çok daha az tercih edilen ADSL (sabit telefon hattı ile) bağlantı şekli, öğretmen adaylarının aralarında ikinci olarak tercih ettikleri bağlantı şekli 3G ve ardından çok az bir oranla tercih edilen 4G bağlantı türü takip etmektedir.

Araştırmanın amaçlarından bir diğeri ise, çalışmamıza katılan öğretmen adaylarımızın günlük ortalama ayrılan internet kullanım süresini belirlemektir. Hazırlanıp öğretmen adaylarının doldurulması için sunulan ölçek sonucunda ortaya çıkan sonuçlar ciddi bir şekilde adayların aşırı zaman harcadıklarını belirleyen bir sonuç ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının günlük internet kullanımının en yüksek ortalama ile günde 5 ve 7 saat arası kullanıldığı sonuçlarımıza ulaşmıştır. Bulunan sonuçlar arasın da anlamlı bir fark bulunması sonucu öğretmen adaylarının en az kullanım süresi 0 ile 1 saat sonuçlarımıza gelmiştir. Sonuçlara dayalı olarak ikinci tercih edilen kullanım süresi 2 ile 4 saat, üçüncü tercih edilen süre 8 ile 9 saat olmuş ve ardından en çok dikkatimizi çeken kullanım süresi 10 saat ve üzeri olarak değerlendiren süre olurken beraberinde risk düşüncemizide getirmiştir. Gençler sosyalleşmek, iletişimde olabilmek ve eğlenmek için interneti kullandıkları için problemleri ile yüzleşmemek ve problemleri düşüncelerini gösterememe, dış dünyadan kaçarak problemlerini yansıtmamaktadırlar. Kendini geliştiremeyeceği ve amaçlarına uygun olmayan kullanıma geçildiğinde problemleri bir kullanım başlamaktadır. Gençlerimizi hem eğitimini hemde kişisel olarak gelişmesini engelleyen bağımlılık yaratan bir kullanıcı haline getirebilmektedir (Cengizhan, 2005; Ayas, Çakır ve Horzum, 2011).

Yapılan çalışmada interneti kullanma amacına göre değişkenler arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğretmen adaylarına uygulanan anketler sonucunda

en fazla kullanılan sosyal ağ olarak belirlenmiş ve sonuncu sıra da yer alan haber okuma ile arasında anlamlı bir fark yaratmıştır.

Elde edilen bilgilere göre sosyal ağların öğretmen adaylarının hayatlarında bazı değişikliklere yol açtığı belirlenmiştir. Bu değişiklikler adaylarda iletişimin güçlenmesinde artış, bilgi erişiminde kolaylık, merak ettiği bir konu hakkında merakını giderme imkanı sağladığı saptanmıştır. Fakat bunların yanısıra aşırı kullanımın en fazla dezavantajı olarak zaman alma, bağımlılık gibi ve sorumluluktan kaçtıkları yapılan çalışma sonuçlarında belirlenmiştir.

Yapılan çalışmada sosyal ağların öğretmen adaylarına okul grublarından ve sayfalarından faydalanabilmelerine imkan sağladığı, topluluklar ile iletişime geçebilmek ve bilgi alabilmek için önemli katkı sağladığı çalışmamızın sonucunda belirlenen sonuçlarımızdır. Bu sayede bilgi alışverişinin zaman açısından daha süratli bir şekilde bilgi alışverişi sağladığı belirlenmiştir.

Araştırmacının amaçlarından birdiğeri ise, öğretmen adaylarının boşa zaman harcadığı konusundaki sonuçlarının yüksek derecede olduğu ve insanların birbirleri ile sohbetin bu nedenlere dayalı olarak azaldığını belirterek, rahatsızlık verilmesi ile kişilik gelişimi ve sağlığa zararı yapılan çalışmamızda değerlendirilip sınırlılıklarının sonuçları belirlenmiş ve büyük çoğunluğu boşa zamanın birinci sınırlılık olarak belirlenmesini sağlamıştır.

Yapılan çalışmada sosyal ağların kullanıcı davranışlarını olumlu etkilemesinin birinci avantajlarından farklı davranış öğrenilmesi olurken, ikinci olarak ünlülerin davranışlarını sergilemek, üçüncü olarak ise kültürel gelişimi takip etmek olmuştur. Kazanılan yeni davranışların sosyal medya aracılığı ile olduğu belirlenmiştir. Yapılan çalışmanın olumsuz davranış etkilerinde ise öğretmen adaylarında iletişim kopukluğuna sebep olduğu,garib ve özentili hareketler sergilenmesi gibi küfür, argo konuşma ve davranış, psikolojik şiddete maruz kalma gibi olumsuz etkilerin bulunduğu çalışma sonucunda bu sebeplerin en yüksek dezavantajı iletişim kopukluğunun sebep olduğu çalışma sonucumuzda belirlenmiştir.

5.2 Öneriler

Bu bölümde araştırma sonuçlarına bakılarak aşağıdaki öneriler araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- Elde edilen sonuçlara göre, öğretmen adaylarının teknolojik cihaz bilgilerinin daha iyi ve faydalı olabilecek düzeyde kullanabilmeleri için öğretmen adayları daha fazla bilgilendirilebilir,
- Gerekli konferanslar düzenlenip internet ve teknolojik cihazlar hakkında öğretmen adaylarına bilgi vererek farkındalık yaratılabilir,
- Öğretmen adaylarına, Sosyal ağları ve interneti yanlış kullanmaları durumunda sağlık problemleri yaşayabileceği ve çevresinde problemler ile karşılaşacağı haberdar edilmelidir.
- Kişiler, sosyal ağ ve sosyal medya dışındada başka sosyal faaliyetlere yönlendirilmelidirler. Hayatın sadece sosyal ağ ve internetten ibaret olmadığını öğrenmelidirler.
- Sadece adaylar değil, çevrelerinin de internette ve sosyal ağlarda aşırı zaman geçirmenin yararları ile zararlarını öğrenmesi, olumsuzluklar karşısında ne yapabilecekleri hakkında bilgilendirilmelidirler.
- Öğretmen adayı olan bireyler, eğitim alanında internetten ve teknolojiden daha iyi nasıl yararlanabileceğini öğrenebilirler.
- Sosyal ağların aşırı kullanılması sonucunda oluşabilecek sağlık problemleri hakkında öğretmen adayları ve aileleri haberdar edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, V. (2015). İnternet bağımlılığı ve sosyal ağ kullanım düzeylerinin fen lisesi öğrencilerinin demografik özelliklerine göre değişimi ve akademik başarılarına etkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(19), 365-383.
- Bardak, F. ve Alkar, Ö. Y. (2016). An Examination of the Relation Between the Level of Loneliness and Internet Addiction with Regard to the Purpose of Social Network Use in University Students. *Bağımlılık Dergisi-Journal of Dependence*, 17(2), 55-65.
- Büyüköztürk, S., Kılıç Çakmak, E., Akgün, O. E., Karadeniz, S. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bilgici, B. G. (2016). “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Sitelerini Kullanırken Gerçekleştirdikleri Davranışların Belirlenmesi”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24, (5), 2253-2262.
- Buzcu, E. (2017). Bireylerin İnternet Kullanımının Kaygı Ve İnternet Kullanım Alanları İle İlişkileri Açısından İncelenmesi
- Canoğulları, Ö. ve Güçray, S . (2017). İnternet Bağımlılık Düzeyleri Farklı Ergenlerin Cinsiyetlerine Göre Psikolojik İhtiyaçları, Sosyal Kaygıları ve Anne Baba Tutum Algılarının İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26 (1), 42-57. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/cusosbil/issue/31939/350941>
- Çakır, R. ve Yükseltürk, E. (2010). Bilgi toplumu olma yolunda öğrenen organizasyonlar, bilgi yönetimi ve e-öğrenme üzerine teorik bir çözümleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 2, 18, 501-512.
- Dal, N. E. ve Dal, V. (2014). “Kişilik Özellikleri Ve Sosyal Ağ Sitesi Kullanım Alışkanlıkları: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma” Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi 6 Sayı 1 Aralık 2014 (s. 144-162).

- Deniz, A. (2012). Sosyal Ağ Kullanımı ve Sosyal Ağlarda Benlik Algısı: Muğla İli Örneği Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Demirci, M. S. ve Sağıroğlu, Ş. (2017). Sosyal Ağ Verilerinin Kullanım Ağları Üzerine Kapsamlı Bir İnceleme. *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi Part C: Tasarım ve Teknoloji*, 5(2), 1-21.
- Durmuş, A. ve Başarmak, U. (2013).” Öğretmen Adaylarının Eğitsel İnternet Kullanım Özyeterlik İnançları ve Problemlı İnternet Kullanım Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim si (KEFAD) (15), 3, 2014, 49-67.
- Eroğlu, A. ve Bayraktar, S. (2017). Investigation of variables associated with internet addiction. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3 (1), 184-199. DOI: 10.24289/ijsser.270680.
- Gündüz, M. ve Daş, R. (2017). Nesnelerin interneti: Gelişimi, bileşenleri ve uygulama alanları. *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 24 (2), 327-335. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/pajes/issue/36922/419740>
- Koç, B. ve Tatlı, H. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Ağ Sitelerine Yönelik Tutum ve Davranışları. *Journal of Social Sciences Institute/Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13).
- Köktürk, A. (2013). Sosyal ağ kullanım performansına göre üniversite değeriemesi: Twitter ve Türkiye üniversiteleri üzerine bir çalışma. Yayımlanmış yüksek lisans tezi. Başkent Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstatistik ve Bilgisayar Bilimleri Anabilim Dalı.
- Kwon, O. ve Wen, Y. (2010). An empirical study of the factors affecting social network service use. *Computers in Human Behavior*, 26(2), 254-263.
- Marshall. G. (1999). Sosyoloji Sözlüğü, İstanbul: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Seferoglu, S. S. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

- Şimşek, H. ve Yıldırım, A. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Oktan, V. (2016). Problematic Internet Use, Loneliness And Perceived Social Support Among University Students. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (1), 281-292. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/kefdergi/issue/22600/241460>
- Okur, M. R. (2006). Özel Eğitimde Web Portalı Tasarımı (Özel Gereksinimli Çocukların Ailelerine Yönelik Bir Web Portalı Uygulaması) Fen Bilimleri Enstitüsü Bilgisayar Mühendisliği Ana Bilim Dalı.
- Özarslan, M., Kubat, B. ve Bay, Ö. F. (2007). Uzaktan Eğitim için Entegre Ofis Dersi'nin Web Tabanlı İçeriğinin Geliştirilmesi ve Üretilmesi. IX. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri (s.159-166). Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi
- Öztürk, M. F. ve Talas, M., (2015). "1. Niğde Uluslararası Dil, Kültür ve Tarih Sempozyumu"nda sunulan bildirinin düzenlenmiş ve genişletilmiş hâlidir. (Vol. 7, No.1).
- Özarslan, M., Kubat, B. ve Bay, Ö. F. (2007). Uzaktan Eğitim için Entegre Ofis Dersi'nin Web Tabanlı İçeriğinin Geliştirilmesi ve Üretilmesi. IX. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri (s. 159-166). Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi
- Özkan, A. (2017). Öğretim Elemanlarının Eğitsel Sosyal Ağ Kullanım Deneyimlerinin İncelenmesi: Edmodo Örneği, yayımlanmış yüksek lisans tezi Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Özkan, A. (2017). Öğretim elemanlarının eğitsel sosyal ağ kullanım deneyimlerinin incelenmesi: Edmodo örneği. Yayımlanmış yüksek lisans tezi. Atürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı / Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı.

- Özmen, F., Aküzüm, C. ve Sünkür, M. (2012). Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği. *Education Sciences*, 7 (2), 496-506. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/nwsaedu/issue/19816/211941>
- Şahin, S. (2016). *Eğitimde Bilişim Teknolojileri I-II*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Söylemez, N. H. (2013). Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Sitelerini Kullanma Durumlarına Göre Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi
- Şengöz, A. ve Eroğlu, E. (2017). Örgütlerde sosyal medya kullanımı: sosyal medya algıları, amaçları ve kullanım alışkanlıkları. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5 (1), 03-524. DOI: 10.19145/gumuscomm.288789
- Uça Güneş, E. (2016). Toplumsal değişim, teknoloji ve eğitim ilişkisinde sosyal ağların yeri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 191-206. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/auad/issue/34017/376920>
- Usta, E. (2007). *Ahi Evran Üniversitesi Kır_ehir E_itim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* 8, (1), (2007), 209-222 209
- Tonbuloğlu, İ. ve İşman, A. (2014). Öğretmenlerin Sosyal Ağları Kullanım Profillerinin İncelenmesi (Exploring Teachers' Social Network Usage)..... doi number: 10.14686/BUEFAD. 201416220. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 320-338.
- Toraman, M. (2013). İnternet bağımlılığı ve sosyal ağ kullanım düzeylerinin ortaöğretim öğrencilerinin akademik başarıları ile ilişkisinin incelenmesi. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, ırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü , Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı.
- Tosun, N. (2016). Meslek lisesi öğrencilerinin sosyal ağ kullanma alışkanlıkları ve sosyal ağ kullanımına ilişkin görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 114-149. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/auad/issue/34017/376907>.
- Yeşiltaş, E. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Kullanım Profillerinin Belirlenme.

İnternet Kaynakları

https://cc.boun.edu.tr/training/internet_tur.pdf erişim tarihi: 2.2.2018, 15:20'de erişilmiştir.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Sosyal_medya sosyal medya erişim tarihi: 3.3.2018, 17:45.'te erişilmiştir.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Sosyal_a%C4%9F sosyal erişim tarihi: 3.3.2018, 18:02'de erişilmiştir.

<https://egegen.com/blog/sosyal-medya-nedir/> erişim tarihi: 3.3.2017, 15:48'te erişilmiştir.

EKLER

Değerli öğretmen adayı,

Son yıllarda bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen değişimlerle birlikte sosyal ağ kavramı gündeme gelmiştir. Bu kapsamda, bu anketin amacı öğretmen adaylarının soysa ağ kullanımına yönelik profillerini belirlemektir.

Size uygun olan seçeneği işaretlemeniz (x) yeterli olacaktır. Bu ankete verilen görüşler sadece araştırma için kullanılacaktır.

Göstereceğiniz ilgi ve vereceğiniz samimi cevaplardan dolayı sizlere teşekkür ederiz.

1.Cinsiyet?

Kadın ( ) Erkek ( )

2.Yaşınız?: _____

3.Bölümünüz: _____

4.Uyruğunuz:

KKTC() TC() DİĞER_____

5.Mezun olduğu türü?

Düz Lise() Meslek / Teknik Lise() Anadolu / Fen Lisesi()

6.Telefonunuzda internetiniz mevcut mu?

Evet() Hayır()

7.İnternete ne ile bağlanıyorsunuz?

Wifi() 3G() 4G() ADSL/Kablolu()

8.Günlük ortalama kaç saat internet kullanıyorsunuz?

0-1saat ( ) 1-3 saat() 3-5 saat() 5-7 saat() 7 ve üstü()

9.İnterneti daha çok hangi amaç ile kullanıyorsunuz?

Ödev araştırmak ( )

Sosyal ağ sitesine girmek()

Oyun oynamak()

Film /Müzik()

Haber okumak()

İletişim()

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Sosyal ağlarda verdiğim isel bilgiler doğrudur.					
Sosyal ağlarda paylaştıklarım ni ifade ediyor.					
Sosyal ağlar eğitsel açıdan çokça iyidir					
Sosyal ağlarda paylaşılanlar lenek ve göreneklerime kırdır					
Sosyal ağları daha çok kadeş edinmek için kullanırım					
Sosyal ağları yeni bilgiler inmek için kullanırım					
Sosyal ağlar iletişimi çlendirir.					
Sosyal ağlar farklı plulukları bir araya getirir.					
Sosyal ağlar eleştirel bir şünme ortamı oluşturur.					
. Derslerimizde sosyal ağ elerinden yararlanmak erim.					
. Eski arkadaşlarımı aramak onlarla yeniden iletişime çmek için kullanıyorum.					
. İlgili alanıma giren grupları çip etmek için kullanıyorum.					
. Düşüncelerimi diğer ianlarla paylaşmak için llanıyorum					
. Beğendiğim şeyleri (müzik, zı, fotoğraf vb.) paylaşmak n kullanıyorum.					
. Farklı kültürlerden olan ianlarla tanışmak için llanıyorum.					
. Yabancı dilimi geliştirmek acıyla kullanıyorum.					
. Sosyal ağları güncel, farklı gi ve düşüncelerle rşlaşmak amacıyla llanıyorum.					
. Sosyal ağlar hoşgörülü namızı sağlar.					

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
19. Sosyal ağlardaki tartışmalarda kendimi daha iyi ifade ediyorum.					
20. Sosyal ağlar kullanıcıların yazma becerilerini geliştirir.					
21. Sosyal ağları gündemi yakından takip etmek için kullanırım.					
22. Sosyal ağ sitelerinde kendimi güvende hissediyorum.					
23. Sosyal ağlarda zamanımı boşa harcıyorum.					
24. Sosyal ağlardaki hesaplarımı kontrol etmediğim zaman huzursuz oluyorum.					
25. Sosyal ağlarda verilen bilgilerin doğru olduğuna inanmıyorum.					
26. Sosyal ağlar kullanıcıların davranışlarını olumsuz yönde etkiler.					
27. Sosyal ağlar mesleki gelişimime katkıda bulunuyor.					

Tarih: __/__/2018

Saat (Başlangıç/Bitiş): __/__/__

Görüşmecisi: _____

Sayın Katılımcı;

Bu araştırma Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans bağlı olarak gerçekleştirilmektedir. “Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Ağ Kullanım Profillerini Belirleme” konusundaki bu araştırmaya gönüllü katılımınız için teşekkür ederim.

Size yöneltilecek sorulara vereceğiniz cevaplar araştırmaya veri oluşturacak ve bilimsel amaç için kullanılacaktır. Verilen cevaplar gizlilik ilkesine göre yalnızca araştırmacı tarafından ve araştırmayı yürüten araştırmacılar tarafından görülecektir. Görüşme sorularının üzerine gizlilik ilkesine göre **AD-SOYAD** yazmanıza gerek yoktur. Görüşme soruları iki bölümden oluşmakta ve cevaplama süresi 15-20 dakikadır. Birinci bölümde demografik sorular 4 sorudan ve ikinci bölümde ise yarı yapılandırılmış 12 soru yöneltilecektir.

Tez Danışmanı;

Doç. Dr. Fezile ÖZDAMLI

e-mail: fezile.ozdamli@neu.edu.tr

Orhan KAZMA

Yakın Doğu Üniversitesi

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği

Yüksek Lisans Programı

Demografik Bilgiler

1.Yaş:.....

2.Cinsiyet:.....

3.Uyruk:.....

Görüşme Soruları

1. Sosyal ağları (facebook, twitter, instagram vb) hangi amaçlarla kullanıyorsunuz? Tanımlaya bilirmisiniz?
2. Sosyal ağları (facebook, twitter, instagram vb) kullanmanız hayatınızda ne gibi değişikliklere sebep olduğunu söyleyebilir misiniz?
3. Sosyal ağlar (facebook, twitter, instagram vb) hayatınızda olmasaydı hissettiğiniz eksiklikleri söyleyebilir misiniz?

4. Sosyal ağları (facebook, twitter, instagram vb) eğitsel amaçlı kullanıyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( ) (Evet cevabını verdiyseniz 5. soruya geçiniz)

5. Sosyal ağların (facebook, twitter, instagram vb) hangilerini eğitsel amaçlı kullanıyor ve ne gibi katkılar sağladığını söyleyebilir misiniz?

6. Sosyal ağların (facebook, twitter, instagram vb) yarattığı avantaj nelerdir söyleyebilir misiniz?

7. Sosyal ağların (facebook, twitter, instagram vb) yarattığı sınırlılıklardan nelerdir söyleyebilir misiniz?

Hayır
cevabını
verdiyseniz
5. soruya
geçiniz

8. Gün içerisinde sosyal ağlara ayırdığınız sürenin, günlük işlerinizi ve ihtiyaçlarınızı (ödev, uyku, spor, vs.) aksatacak kadar fazla olduğu hakkında neler söylemek istersiniz?
9. Sosyal ağların kullanıcıların davranışlarını olumlu ve olumsuz yönde nasıl etkilediğini söyleyebilir misiniz?
10. Sosyal ağlar insanların ifade edici dilini geliştiriyor mu? Bu konuda neler söyleyebilirsiniz?

Öğrencilerin sosyal ağ kullanımı profili ölçeğine verdikleri yanıtların dağılımı (n=301)

	Kesinlikle		Kısmen		Kararsızım		Tamenen		X	S		
	n	%	n	%	n	%	n	%				
1.Sosyal ağlarda verdiğim kişisel bilgiler doğrudur.	0	0,00	30	9,97	48	15,95	112	37,21	111	36,88	4,01	0,96
2.Sosyal ağlarda paylaşıtlarımı beni ifade ediyor.	10	3,32	27	8,97	48	15,95	154	51,16	62	20,60	3,77	0,99
3.Sosyal ağlar eğitsel açıdan oldukça iyidir.	5	1,66	24	7,97	160	53,16	83	27,57	29	9,63	3,36	0,83
4.Sosyal ağlarda paylaşıtlarım gelecek ve göremeklerime aykırıdır.*	30	9,97	70	23,26	106	35,22	91	30,23	4	1,33	2,90	0,99
5.Sosyal ağları daha çok arkadaş edinmek için kullanıyorum.	21	6,98	115	38,21	91	30,23	67	22,26	7	2,33	2,75	0,96
6.Sosyal ağları yeni bilgiler edinmek için kullanıyorum.	11	3,65	21	6,98	64	21,26	157	52,16	48	15,95	3,70	0,94
7.Sosyal ağlar iletişimi güçlendirir.	0	0,00	45	14,95	15	4,98	176	58,47	65	21,59	3,87	0,92
8.Sosyal ağlar farklı toplulukları bir araya getirir.	0	0,00	13	4,32	45	14,95	181	60,13	62	20,60	3,97	0,73
9.Sosyal ağlar eleştirel bir düşünme ortamı oluşturm.	8	2,66	13	4,32	85	28,24	142	47,18	53	17,61	3,73	0,89
10.Derslerimizde sosyal ağ sitelerinden yararlanmamak isterim.	2	0,66	26	8,64	55	18,27	160	53,16	58	19,27	3,82	0,87
11.Farklı alanlara giren grupları takip etmek için kullanıyorum.	10	3,32	15	4,98	67	22,26	163	54,15	46	15,28	3,73	0,90
12.Düşüncelerimi diğer insanlarla paylaşmak için kullanıyorum.	9	2,99	21	6,98	55	18,27	158	52,49	58	19,27	3,78	0,94
13.Düşüncelerimi diğer insanlarla paylaşmak için kullanıyorum.	17	5,65	35	11,63	68	22,59	141	46,84	40	13,29	3,50	1,04
14.Begendiğim şeyleri (mizik, yazı, fotoğraf vb.) paylaşmak için kullanıyorum.	2	0,66	7	2,33	49	16,28	182	60,47	61	20,27	3,97	0,72
15.Farklı kültürlerden olan insanlarla tanışmak için kullanıyorum.	4	1,33	50	16,61	96	31,89	129	42,86	22	7,31	3,38	0,89
16.Yabancı dilimi geliştirmek amacıyla kullanıyorum.	34	11,30	46	15,28	72	23,92	132	43,85	17	5,65	3,17	1,12
17.Sosyal ağları günlük, farklı bilgi ve düşüncelerle karıştırmak amacıyla kullanıyorum.	20	6,64	12	3,99	52	17,28	151	50,17	66	21,93	3,77	1,05
18.Sosyal ağlar hoşgörülü olmamızı sağlar.	2	0,66	32	10,63	142	47,18	88	29,24	37	12,29	3,42	0,86
19.Sosyal ağlardaki tartışmalarda kendimi daha iyi ifade edebiliyorum.	17	5,65	58	19,27	80	26,58	104	34,55	42	13,95	3,32	1,11
20.Sosyal ağlar kullanıcıların yazma becerilerini geliştirir.	15	4,98	34	11,30	50	16,61	148	49,17	54	17,94	3,64	1,06
21.Sosyal ağları gündemi yakından takip etmek için kullanıyorum.	11	3,65	32	10,63	38	12,62	140	46,51	80	26,58	3,82	1,06
22.Sosyal ağ sitelerinde kendimi güvende hissediyorum.	63	20,93	31	10,30	147	48,84	29	9,63	31	10,30	2,78	1,19
23.Sosyal ağlarda zamanımı boşa harcıyorum.*	26	8,64	43	14,29	69	22,92	112	37,21	51	16,94	3,40	1,18
24.Sosyal ağlardaki hesaplarını kontrol etmediğim zaman huzursuz oluyorum.*	39	12,96	30	9,97	100	33,22	87	28,90	45	14,95	3,23	1,21
25.Sosyal ağlarda verilen bilgilerin doğru olduğuna inanmıyorum.*	7	2,33	43	14,29	136	45,18	95	31,56	20	6,64	3,26	0,87
26.Sosyal ağlar kullanıcıların davranışlarını olumsuz yönde etkiler.*	4	1,33	43	14,29	128	42,52	56	18,60	70	23,26	3,48	1,04
27.Sosyal ağlar meseleli gelişimine katkıda bulunuyor	17	5,65	31	10,30	146	48,50	56	18,60	51	16,94	3,31	1,05

*Olumsuz önermeler

EK-3 TURNITIN

TEZ-kontrol

ORIGINALITY REPORT

12%	8%	3%	7%
SIMILARITY INDEX	INTERNET SOURCES	PUBLICATIONS	STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1	Submitted to Eastern Mediterranean University Student Paper	2%
2	ab.org.tr Internet Source	2%
3	library.neu.edu.tr Internet Source	2%
4	Submitted to Girne American University Student Paper	1%
5	www.asosjournal.com Internet Source	1%
6	Submitted to European University of Lefke Student Paper	1%
7	www.iet-c.net Internet Source	<1%
8	Submitted to TechKnowledge Student Paper	<1%
9	LATİFOĞLU, Gözde. "Gerbner'in iletişim modeli çerçevesinde öğrencilerin ve öğretim	<1%